Alp 2828

LIETUVOS NACIONALINĖS M. MAŽVYDO BIBLIOTEKA

This paper was mailed Thursday, August 24,1989.

Nepriklausoma Lietuva

Alp(LK) 2828

Nr. 34 (49-ieji metai) • 1989 m. RUGPJŪČIO-AUGUST 24 d. • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

(h.n.)

ĮDOMI MASKVIEČIŲ NUOMONĖ

Sovietijoje įsikūrė viešosios nuomonės tyrinėjimų įstaigos (viena tokia geriausiųjų jau ilgokai veikia ir Vilniuje) paskelbia įdomių žinių. Jos beveik visuomet nėra nei įdomios, nei pageidaujamos valdantiesiems komunistų didžiūnams. Štai, vieno Maskvos dienraščio puslapiuose paskelbta, kad net 69% maskviečių galvoja, jog Komunistų partijos prestižas esąs smukęs. 52% galvoja, kad konstitucinis 6 paragrafas, kuriame kalbama apie Komunistų partijos vadovavimą ir pirmavimą, turėtų būti išmestas. Tiktai 11% norėtų tą paragrafą palikti. Komunistų partijos bankrotas, pasirodo, yra visuotinas: ne tiktai visų respublikų piliečiai ją atmeta, bet ir pačios sostinės rusai.

NUOSTABŪS ĮVYKIAI LENKIJOJE

Neseniai naujojo seimo prezidentu išrinktas Wojciech Jaruzelski pakvietė SOLIDARNOSČ vadą Lech Walesą ir pasiūlė jo partijai sudaryti naująją Lenkijos vyriausybę. Tokiu būdu pirmą kartą po Antrojo pasaulinio karo komunistų valdomoje Europos valstybėje Komunistų partija prarado valdžias. SOLIDARNOSČ jau pasiūlė ministerio pirmininko postan Walesos patarėją akademiką Tadeusz Mazowiecki, kuriam prezidentas Jaruzelski ir pavedė sudaryti naują vyriausybę. Pasitarimai su Komunistų partija nevyksta sklandžiai, nes ši dar tebenori *valdyti ir reikalauja* naujajame kabinete ne tiktai krašto apsaugos ir vidaus reikalų ministerių postų (šiuos jiems sutinka SOLIDARNOSČ duoti), bet taip pat užsienių reikalų, finansų ir susižinojimo (televizijos, radijo ir t.t.) ministerijų. Šių pastarųjų SOLIDARNOSČ kol kas nesutiko duoti ir įspėjo komunistus nebandyti gąsdinimais terorizuoti pasitarimų, kad neprarastų visiško pasitikėjimo tautoje. Atrodo, kad bus surastas kompromisas ir naujoji vyriausybė netrukus pradės eiti pareigas.

Kol kas JAV ir Vakarų Europos valstybės laikosi atsargiai ir viešai nerodo per daug entuziazmo, nenorėdamos neigiamai paveikti pasitarimų, tačiau SOLIDARNOSČ vadai jau yra prasitarę, jog tikisi greitos ir efektingos finansinės ir prekybines pagalbos iš Vakarų, nes be jų jokių greitų ir efektingų reformų nebūsią galima įgyvendinti. O kaip tiktai nuo ekonominio gerbūvio pagerinimo ir priklausys pirmoje eilėje kiek ilgai ir kaip stipriai Lenkijos piliečiai parems naująją vyriausybę.

PERSITVARKYS IR SOVIETINIS SAUGUMAS?

1988 m. spalio mėnesį Gorbačiov'as paskyrė KGB vadu Vladimir Kriučkov'ą, buvusį valstybės prokurorą ir pastaruosius 10 metų užsienio žvalgybos viršininką. Jį, šiais metais posėdžiavęs Aukščiausiasis Sovietas, po gana ilgo ir nemalonaus apklausinėjimo patvirtino ir toliau eiti KGB viršininko pareigas. Jo tvirtinimu, po 30 metų pirmą kartą buvę perrašyti KGB nuostatai ir dabar esą KGB agentai praleisią daugiau laiko ne sekdami atskirus piliečius, bet pradėsią kovą su kitomis negerovėmis. Jis taip pat pasakė reporteriams, kad būtų gerai, jei amerikiečių CIA pasikeistų su KGB informacijomis, ypač kovojant su terorizmu ir narkotikų prekyba. Ar taip pat galvoja amerikiečių saugumas, Kriučkov'as nepasakė.

Aukščiausiojo Sovieto apklausinėjimo metu Kriučkov'o *teigimas, kad esą* KGB visuomet tarnavo tiktai sovietų piliečiams, susilaukė atviro juoko. Amerikiečių žurnalistams vėliau jis pastebėjo, kad esą buvę atvejų, kai KGB slaptai piktnaudojusi savo galią. Apie Čekos, NKVD ir KGB budelių milijonus nužudytųjų ir ištremtųjų, aišku, jis pamiršo paminėti.

Nežiūrint šio KGB vado saldžialiežuvavimo, Vakarus pasiekė žinios apie KGB stiprinimą: į šią žmogžudysčių ir totalaus teroro valstybinę mafiją esą priimta didelis skaičius naujų agentų ir rūpestingai renkamos žinios apie nepageidaujamus įvykius bei asmenis. Kokie tie įvykiai ir asmenys - visiems aišku.

KREMLIUS ĮSAKĖ NUPIRKTI 50 MILIJONŲ PORŲ MOTERIŠKŲ PĖDKELNIŲ

Reuterio žinų agentūra paskelbė *graudžiai juokingą* žinią apie Sovietų Sąjungos ministerio pirmininko pavaduotoją Aleksandrą Birjukovą, kuri, paties Gorbačiov'o įsakymu, atvykusi į Londoną, nupirko britų krautuvėse prekių už 108 milijonus amerikietiškų dolerių. Ji pati pasakė reporteriams, kad už šią sumą nupirkusi virš pusantro milijono porų moteriškų batų, 5000 tonų kavos dežučių, medicinos reikmenų nenurodytą skaičių skutimosi peiliukų ir magnetofoninių kasečių bei 50 milijonų porų moteriškų "pentyhose", kurias Lietuvoje vadina pėdkelnėmis.

Visa tai buvo padaryta po neraminančių darbininkų ir angliakasių streikų, nes jiems Michail Gorbačiov'as pažadėjo į krautuves atgabenti vakarietiškų prekių.

ČEKAI PRISIMINĖ PRAHOS PAVASARĮ

Prisimindami 21-ąsias metines, kai sovietų tankai sutriuškino Aleksandro Dubček'o pradėtąjį Prahos pavasarį, apie 3000 čekų susirinko Prahos centre esančioje Wenceslas aikštėje ir unisonu šaukdami, reikalavo laisvės ir sovietų dalinių pasitraukimo. Dvi valanadas trukęs susirinkimas prasidėjo, kai vengrų jaunimas išvyniojo tokį užrašą: BOLŠEVIKAI PAS JUS ATVYKO SU TANKAIS, MES ATĖJOME SU GĖLĖMIS. Tačiau senojo režimo apkerpėjusių stalinistų režimas, kumščio jėga tebeteriojąs Čekoslovakiją, jau pačioje pradžioje pradėjo demonstruojančius neleisti aikštėn, mušti juos lazdomis ir suiminėti, *kol visi demonstracijų* dalyviai buvo išvaikyti. Spaudos žiniomis, suimta apie 300 asmenų. Režimo propagandistai tvirtina, jog visi suimtieji buvę svetimų valstybių agentai, atvykę kiršinti ramių čekų iš Lenkijos ir Vengrijos. Lenkijos ir Vengrijos parlamentai tokį čekų komunistų elgesį griežtai pasmerkė. Suktesniais žodžiais pasmerkė jį net ir pati Maskva.

VISI KANADOS PREMJERAI PASISAKĖ PRIEŠ PLANUOJAMĄ APMOKESTINIMĄ

Konservatorių vyriausybės planuojamas Kanados gyventojų 9% apmokestinimas yra visai nepriimtinas ne tiktai didelei daugumai Kanados piliečių, bet ir visiems Kanados provincijų premjerams, kurie tik ką pabaigė pasitarimus Québec'o mieste. Šis Konservatorių partijos planuojamas didžiausias mokesčių grobimas Kanados istorijoje buvo sugalvotas min. pirm. B. Mulroney ir jo finansų ministerio Wilson'o. Net 9% mokesčių nuo 1991 m. sausio 1 d. bus apdėtos beveik visos prekės ir visi patarnavimai. Tas *mokestis tačiau bus* nematomas, t.y., jis nebus atskirai nurodytas prekes perkant arba naudojantis bet kokiais patarnavimais.

Visa tai ne tiktai neatitinka priešrinkiminiams konservatorių pažadams, bet yra nepateisinama našta ir vėl ant vidutiniškai ir mažai uždirbančiųjų nugarų. Be to, šie mokesčiai taip sukomplikuos visą dabartinių provincijų ir federalinių mokesčių sistemą, kad ji vietoj Mulroney pažadėto apmokestinimo supaprastinimo taps milijonus kainuojančia sąskaitybos makalyne. Iš tiesų, reikia sutikti su Albertos premjeru Don Getty, kuris siūlo *tuos naujuosius mokesčius* paprasčiausiai užmiršti. Apklausinėjimų duomenys rodo, kad taip pat galvoja ir trys ketvirtadaliai Kanados gyventojų.

Lietuvoje prisimenami Sibiro tremtiniai.

Lithuanian protesters commemorate the Nazi-Soviet pact

Šios nuotraukos paimtos iš TIME žurnalo 1989m. rugpjūčio 21 d. numerio. Jomis iliustruojamas žurnalisto John KOHAN'o iš Tallinn'o parašytasai straipsnis CRY INDEPENDENCE (Nepriklausomybės šauksmas). Antrinė antraštė tokia: Siekdami suvereniteto, Baltai formuoja "Perestrėikos" ateitį.

KITI APIE MUS

h.n.

BALTŲ VADAI IEŠKO PARAMOS, SIEKIANT NEPRIKLAUSOMUMO NUO SOVIETŲ SĄJUNGOS

Tokia antrašte pavadintą straipsnį Montrealio dienraštis THE GAZETTE (1989 m. rugpjūčio 22 dienos numeryje) persispausdino iš WASHINGTON POST. Jame rašoma, kad *š.m. rugpjūčio 21 d.* Rygoje susirinko apie 500 delegatų iš visos Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos valstybių viešai apsvarstyti "Sovietų imperijos žlugimą". Rygos valstybinio teatro patalpose, kur vyko debatai, buvo taip pat nemaža užsienio svečių bei *žurnalistų. Konferencija* įvyko dvi dienas prieš 50-tąsias Sovietų Sąjungos ir Nacių Vokietijos Molotov'o-Ribbentrop'o pakto metines. Šis paktas privedė prie Sovietų aneksijos Latvijos, Lietuvos ir Estijos valstybių.

"Mes reiklaujame daugiau laisvės ir daugiau demokratijos. Mes reikalaujame v i s i š k o s laisvės ir v i s i š k o s demokratijos, kaip ji įgyvendinta Vakarų pasaulyje. Nėra didesnės nelaimės tautai, kaip būti įjungtai į sovietinę imperiją" - savo įvadinėje kalboje pasake latvių Nepriklausomybės sąjūdžio pirmininkas *Visvaldis Brinkmanis*, kuris sušaukė šią konferenciją.

Nepriklausomybės atgavimas, anot amerikietiško reproterio, esąs tapęs pastarųjų mėnesių politiniu reiškiniu ir siekiu, kurį skatinančios separatistų grupės ir tautinių frontų sąjūdžiai, susiformavę *praeitais metais, kad išgautų* daugiau savivaldos trims respublikoms, o dabar jau reikalaują pilnos nepriklausomybės.

Konferencijoje dalyvavo ir JAV senatorius Robert K a s t e n , kuris savo kalboje pabrėžė JAV oficialų nusistatymą, kad Baltijos valstybių inkorporavimas Sovietų Sąjungon 1940 metų birželio mėn. buvęs įvykdytas jėga ir todėl neteisėtas. Tačiau jis įspėjo delegatus, kad jų laukia ateityje ne tik "dideli pavojai", bet taip pat ir "didelės galimybės".

Senatoriaus atsargia kalba buvo nusivylę karingieji deputatai, kurie norėjo pasiūlyti ir pravesti rezoliuciją, prašančią Jungtines Tautas pripažinti Baltijos respublikas "okupuotomis teritorijomis".

Kai kurie delegatai taip pat kaltino Vakarų spaudą, už neobjektyvų aprašymą rusų darbininkų streiko Estijoje, kai šie bandė protestuoti dėl tariamai juos varžančio Estijos naujo rinkimų įstatymo.

Gale straipsnio minima, kad Kremlius nenori duoti nepriklausomybės Baltijos respublikoms, nes bijąs, kad separatistinės tendencijos neužkrėstų ir kitų didesniųjų sovietinių respublikų, *ypač Ukrainos.*

O vienas iš komunistų partijos didžiūnų, Valentin Falin, įspėjęs, kad bet koks bandymas pakeisti Antrojo pasaulinio karo nubrėžtas sienas, galįs privesti prie naujo konflikto.

Po tokios straipsnio pabaigos peršasi viena mintis: komunistinis režimas tesugeba išsilaikyti kumščiu, todėl juo nuolatos ir grasina.

Tame pačiame THE GAZETTE numeryje atspausdintas dar vienas ilgesnis reportažas, pavadintas KREMLIN KEEPS EYE ON BALTIC TEST TUBE (Kremlius atidžiai stebi Baltijos mėgintuvėlį).

Šį labai palankų mums straipsnį parašė Trudy Rubin, JAV laikraščio PHILADELPHIA INQUIRER redakcinio kolektyvo narė. Straipsnio tekstą atspausdinsime sekančiame "NL" numeryje.

PASKIRSTYTOS KANADOS LIETUVIŲ FONDO STIPENDIJOS

KLF Stipendijų Skirstymo Komisija, susidedanti iš pirm. dr.A. Dailydės ir narių- L. Balsienės, A. Karkienės, J. Krištolaičio ir G. Paulionienės, savo posėdyje š.m. rugpjūčio mėn. 8 dieną stipendijas 1989-90 mokslo metams prašantiems studentams paskirstė sekančiai:

• Iš A. ir T. KOYELAIČIŲ fondo: M. Balaišytei - $ 1.000; L. Stanulytei - $ 900; P. Babeckui - $ 900; L. Balaišiui - $ 700; A. Gramašauskui - $ 650; J. Lukšai- $ 650; V. Bijūnaitei - $ 500; L. Mockutei - $ 500; ir V. Dirmantaitei - $ 500;

• Iš A.ir F. KANTAUTŲ fondo: R.Lačeriui - $900; P. Bekeriui - $ 900.

• Iš L. ir V. BALSIŲ fondo: Z. Prakapaitei - $ 700; O. Stanevičiūtei - $ 700; ir D. Tunaitytei - $ 700.

KLF Inf.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366–6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independant Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q. H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – $ 22.00
Rėmėjo – $ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonei. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

CIVILIZACIJOS GĖDA

Šiais metais RUGPJŪČIO mėn. 23-ioji DIENA - pavadinta JUODOJO KASPINO DIENA - minima viso pasaulio Pabaltiečių ypatingai intensyviai.

Visi žinome, ką šioji, **jau 50-tąjį kartą** minima diena, reiškia. Žino ir Vakarų pasaulio vyriausybės, pripažįstančios, kad LIETUVOS, LATVIJOS ir ESTIJOS **nepriklausomų valstybių panaikinimas ir ilgametė, žiauri Sovietų diktatūrinė okupacija yra įvykdyti dėka STALINO ir HITLERIO SLAPTO SĄMOKSLO, sulaužant visas civilizuoto pasaulio tarpvalstybinių susitarimų taisykles.**

Sudėtos ir dedamos baltiečių gyvybių, pastangų ir darbo aukos, neleidžiant būti suniveliuotais ir nužmogintais, atvedė juos į **50-tąją Juodojo Kaspino Dieną, kai galų gale pavyko priversti Sovietų Sąjungos diktatorius prisipažinti** (ką buvo negudriai paneigę), **kad tokio STALINO-HITLERIO Pakto, tokios draugystės būta, kad būta ir slaptų protokolų, kurie įgalino abu diktatorius ir abi diktatūriškas partijas parceliuoti Baltijos nepriklausomas valstybes.**

Šių metų RUGPJŪČIO 23-iąją dieną LIETUVIŲ, LATVIŲ, ESTŲ **1,5 milijono žmonių, nuo Suomių įlankos iki Lenkijos pasienio, susiėmę rankomis, sudarė grandinę, minėdami Molotov'o - Ribbentrop'o pasirašytus slaptus sandėrius 1939 m., ir jų pasekmes: NETEISĖTUS NEPRIKLAUSOMYBIŲ PANAIKINIMUS.**

Apie šią JUODOJO KASPINO DIENĄ rašo didieji Kanados dienraščiai, skelbia radijo ir televizijų stotys. Civilizuotas pasaulis, prisimindamas jiems jau gal senus įvykius, o okupuotiesiems - vis **neužgydytą žaizdą, neatitaisytą nusikaltimą** - stebisi baltiečių patvarumu ir gerbia jų drąsą.

Gorbačiov'o žingsnis į civilizuotą gyvenimą sunkus, sunkus ir visai rusų tautai, kuri buvo irgi išnaudojama, maitinama eilę dešimtmečių iškraipytos, grosteskiškos tikrovės maistu. Tačiau - pagrindinė taisyklė yra ta,- -kaip musų liaudis sako,- kad melo **trumpos kojos...**

B.

TIESOS DOKUMENTAI-

IŠ "PASAULIO LIETUVIO" SPECIALIOS LAIDOS:

/ Minint Slaptojo Suokalbio 50-dešimtmetį, išeivijos žurnalas PASAULIO LIETUVIS paskyrė specialią 1989/VASARA laidą: HITLERIO-STALINO SUOKALBIS (vokiečių dokumentų šviesoje). Iš vokiečių kalbos vertė ir spaudai paruošė Bronius NEMICKAS. Žemėlapiai, dokumentai, laiškai ,telegramos, viso 106, iš archyvų atrinkti raštai. Šį specialų žurnalo numerį, kuris pareikalavo specialių išlaidų, galima įsigyti nusiuntus nors 3 arba 5 dolerių auką šiuo adresu: The World Lithuanian, Lithuanian-American Comm.Inc., 2713 W. 71 Street, Chicago, IL 60629./

VERTĖJO BRONIAUS NEMICKO ŽODIS:

Ribbentrop'o - Molotov'o paktu populiariai vadinama Vokietijos - Sovietų Sąjungos suokalbis, kurin iš tikrųjų įsipina trys formalūs sandėriai: **1939 m. rugpjūčio 19 d. Vokietijos–Sovietų Sąjungos ūkio sutartis, 1939 m. rugpjūčio 23 d. Vokietijos-Sovietų Sąjungos nepuolimo sutartis ir tos pačios datos slaptas pridėtinis protokolas.**

Ūkio sutartimi Vokietija įsipareigojo suteikti Sovietų Sąjungai 200 milijonų reichsmarkių kreditą. Už jį Sovietų Sąjunga galėjo pirkti iš Vokietijos technikos: mašinų, įrengimų, ginkluotės reikmenų (optinių aparatų, šarvuočių šarvų ir kt.). Už šį kreditą sovietai turėjo atsiteisti žaliavomis: pašariniais grūdais, išspaudomis, mediena, medvilne, fosfatais, platina, rūkyta žuvimi, alyva ir kt.

Nepuolimo sutartis su Vokietija buvo tokio pat modelio, kaip ir su kitais Sovietų Sąjungos kaimynais: Lietuva, Latvija, Estija, Lenkija.

Slaptasis pridėtinis protokolas padalijo Rytų Europą į dvi interesų sferas: VOKIETIJOS ir SOVIETŲ SĄJUNGOS. Jis tapo Antrojo Pasaulinio karo, Pabaltijo valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos - bei kitų Rytų Europos kraštų sovietinės pavergties priežastimi.

Vokietijos - Sovietų Sąjungos ūkiniai pasitarimai prasidėjo 1939 m. sausio mėn., bet ėjo labai nesklandžiai, nes sovietai nepasitikėjo Vokietija ir derybas delsė. Jos kone visiškai užlūžo tų pačių metų vasarą, anglams ir prancūzams ėmus Sovietų Sąjungą į save vilioti. Tik anglų- prancūzų derybininkui William Strangui po du mėnesius trukusių pastangų 1939 m. rugpjūčio 7 d. be rezultatų grįžus į Londoną ir jų karinei misijai Maskvoje taip pat nieko nepešus, derybos vėl atgijo ir 1939 m. rugpjūčio 19 d. buvo pasirašyta minima Vokietijos-Sovietų Sąjungos ūkio sutartis, o to paties mėnesio 23 d. ir nepuolimo sutartis drauge su slaptu pridėtiniu protokolu.

Pravartu užsiminti, kas nutiko su slaptojo pridėtinio protokolo originalais, ypač dabar, kai jų "ieško" ir nesuranda pats Michailas Gorbačiovas. Aure, Sovietų Sąjungos aukščiausioji taryba, jo siūloma, **1989 m. birželio 1 d. nutarė sudaryti specialią komisiją Pabaltijo valstybių inkorporacijai politiškai ir teisiškai ištirti.** "Nežinojo" to slaptojo pridėtinio protokolo, perskrodusio Rytų Europą į Vokietijos ir Sovietų Sąjungos interesų sferas, ir vyriausias Kremliaus prokuroras Roman Andreijevič R u d e n k o Niurnbergo tarptautiniame karo tribunole, nes nenorėjo, kad viešai paaiškėtų Sovietų Sąjungos (Stalino, Molotovo ir kt.) sėbrystė su teisiamaisiais karo nusikaltėliais. "Netiki" tuo protokolu nė Gorbačiovas, nes nenori panaikinti jo padarinių - pasitraukti iš neteisėtai užimtųjų Pabaltijo valstybių - Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Kaip Vokietijos - Sovietų Sąjungos 1939 m. rugpjūčio 23 d. tariama nepuolimo sutartis, taip ir jos integralus slaptasis protokolas buvo surašyti dviejuose egzemplioriuose vokiečių ir rusų kalba. Tik sovietai težino, kur dėjosi rusiškasis to protokolo originalas. Vokiškojo originalo nutiktis yra aiški - jo nebėra: sunaikintas kartu su Ribbentropo šarvuotu traukiniu. Tačiau **buvo numikrofilmuota Vokietijos užsienio reikalų ministerijos apie 10.000 puslapių svarbių dokumentų, tarp jų ir slaptasis pridėtinis protokolas, ir šie mikrofilmai 1945 m. gegužės 14 d. pateko į sąjungininkų rankas. Amerikiečiai ir anglai, pasidarę kopijas, pirminius mikrofilmus 1958 m. grąžino Vokietijos užsienio reikalų ministerijai.**

Čia skelbiama dokumentų atranka susideda iš dviejų dalių....Didelę atrankos dalį sudaro dokumentai apie Pabaltįjį ir ypač apie Lietuvą. Skelbiama ir tokių dokumentų, kurie iš esmės yra skirti kitų kraštų reikalui, bet turi tiesioginio ryšio su šiuo suokalbiu. Tokių dokumentų teksto vietos, kurios liečia Pabaltįjį, ypač Lietuvą, yra pabrauktos vertėjo.

.....Atrankos pabaigoje pateikiama Ribbentropo-Molotovo sambaudžio vykimą ir padarinius dokumentavusių asmenų rodyklė, nurodanti jų pavardes ir eitąsias pareigas.

Šaltinis: Das nationalsocialistische Deutschland und die Sowjetunion 1939-1941 (Akten aus dem Archiv des Deutschen Auswaertigen Amts), Department of State 1948.

Bronius Nemickas

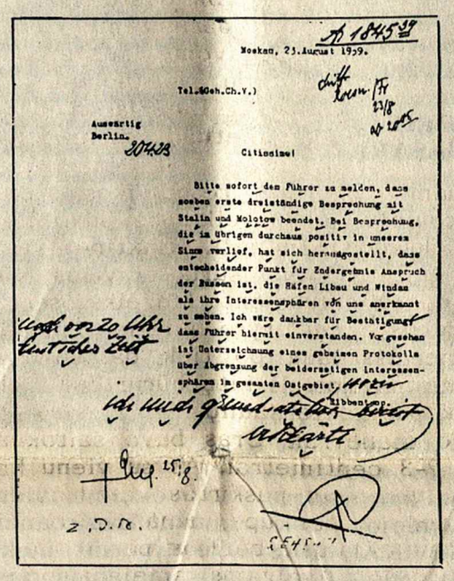

Moskau, 23.August 1939.

Tel.Geh.Ch.V.)

Auswaertig
Berlin.

Citissime!

Bitte sofort den Führer zu melden, dass soeben erste dreistündige Besprechung mit Stalin und Molotow beendet. Bei Besprechung, die im übrigen durchaus positiv in unserem Sinne verlief, hat sich herausgestellt, dass entscheidender Punkt für Sodergelmie Anspruch der Russen ist, die Hafen Libau und Windau als ihre Interessensphären von uns anerkannt zu sehen. Ich wäre dankbar für Bestätigung dass Führer hiermit einverstanden. Vor gegeben ist Unterzeichnung eines geheimen Protokolls über Abgrenzung der beiderseitigen Interessensphären im genannten Ostgebiet.

Ribbentrop

Čia spausdinamas Ribbentropo telegramos Hitleriui originalas (vertimas dokumento nr. 26 18-tame psl.) ir slaptųjų protokolų „nerandantiems" parodo, kad jie iš tikrųjų buvo ir Ribbentropas su jų turiniu sutiko. /"P.L." Red./

106.

Trečiuoju slaptu protokolu Vokietija pardavė Sovietų Sąjungai SUVALKIJĄ už 7,500.000 aukso dolerių.

L a b a i s l a p t a i

SLAPTAS PROTOKOLAS

Vokietijos Reicho vyriausybės įgaliotas Vokietijos ambasadorius Graf von der Schulenburg'as iš vienos pusės ir SSSR vyriausybės įgaliotas SSRS liaudies komisarų tarybos pirmininkas W.M.Molotov'as iš antros pusės šiaip sutarė:

1. Vokietijos Reicho vyriausybė atsisako savo pretenzijos į Lietuvos teritorijos dalį, kuri yra paminėta 1939 m. rugsėjo 28 d. slaptajame protokole ir nurodyta prie jo pridedamajame žemėlapyje.

2. Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos vyriausybė už šio protokolo pirmajame punkte nurodytą teritoriją yra pasiruošusi kompensuoti, sumokėdama Vokietijai 7.500,000 aukso dolerių - 31 milijoną 500 tūkstančių reichsmarkių.

SSRS vyriausybė atsiskaitys už 315 milijonų reichsmarkių sumą tokiu būdu: vieną aštuntadalį, būtent 3,937.500 reichsmarkių, spalvuotųjų metalų tiekiniais per tris mėnesius nuo šio protokolo pasirašymo, kitus septynius aštuntadalius, būtent, 27,562.500 reichsmarkių auksu, sumažindama vokiečių aukso mokėjimus, kuriuos ligi 1941 m. vasario 11 d. turi sumokėti pagal vokiečių ūkio delegacijos pirmininkoo pono dr.Schnurres ir SSRS užsienio prekybos liaudies komisaro A.J.Mikojan'o raštų apsikeitimą ryšium su 1941 m.sausio susitarimu apie Vokietijos Reicho ir Socialistinių Sovietų Respublikų Sąjungos 1940 m. vasario 11 d. ūkio susitarimo antrojo periodo abišalius tiekinius.

3. Pasirašoma šio protokolo po du egzempliorius vokiečių ir rusų kalbomis, ir jis galioja tuojau po pasirašymo. Maskva, 1941 m. sausio 10 d.

(pasirašo)

Už Vokietijos Reicho vyriausybę **Graf Schulenburg**, SSRS vyriausybės įgaliotas **Molotov**.

TSRS LIAUDIES DEPUTATŲ SUVAŽIAVIME MASKVOJE PASISEKĖ PRIVERSTI SUDARYTI SPECIALIĄ KOMISIJĄ SLAPTŲJŲ PROTOKOLŲ REIKALU.

NEBEĮMANOMA BUVO TOLIAU DOKUMENTŲ PANEIGTI, TAD LAIMETA LAIKO KOMISIJOS SUDARYMU.

MOLOTOVO-RIBBENTROPO PAKTAS

TSRS Liaudies deputatų suvažiavimo Komisijos 1939 m. TSRS-Vokietijos nepuolimo sutarties teisinio ir politinio vertinimo komisijos išvadų projektas:

1. 1939 m. rugpjūčio 23 d. tarp Vokietijos ir TSRS buvo pasirašyta nepuolimo sutartis, o tų pačių metų rugsėjo 28 d. - sutartis apie bendradarbiavimą ir sienas tarp Vokietijos ir TSRS.

Šios sutartys buvo papildytos slaptais protokolais - pirmoji - vienu, antroji - keturiais. Abi sutartys įsigaliojo nuo jų pasirašymo momento, tačiau turėjo būti ratifikuotos. Ratifikuojant šias sutartis TSRS AT 1939.VIII.31, 1939.X.31 buvo išklausytas TSRS liaudies komisarų tarybos primininko ir užsienio reikalų komisaro V.M. Molotovo pranešimas, tačiau diskusijos nebuvo pradėtos, apie slaptųjų protokolų pasirašymą pranešime nebuvo užsiminta. Minėtų protokolų paruošimo ir pasirašymo iniciatorė buvo TSRS.

Tarybinė vyriausybė įvertino šias sutartis ratifikuodama jas (...) ir šis vertinimas nuo tų laikų nepasikeitė. Slaptieji protokolai niekada nebuvo vertinami. Išstudijavus susijusius su šiomis sutartimis dokumentus, komisija nusprendė, kad būtina pakeisti vertinimą.

2. Peržiūrint šiuos dokumentus, reikia pažymėti, kad jų pasirašymas - tų laikų tarptautinės teisės ir leninių principų tarptautinės tarybų politikos atžvilgių pažeidimas.

a) slaptieji protokolai savo politiniu charakteriu (esme) yra nusikalstamai neteisingi Rytų Europos tautų ir valstybių atžvilgiu, kadangi jie buvo šių valstybių aneksijos, statuso ir sienų pakeitimų pagrindas.

b) juridiniu požiūriu 1939 m. rugpjūčio 23 d. ir rugsėjo 28 d. slaptieji protokolai ir 1939 m. rugsėjo 28 d. sutartis Rytų Europos padalijimą į Tarybų Sąjungos ir Vokietijos įtakos sferas yra nukreipti ne tik prieš kitas šalis, bet ir prieš jų suverenitetą ir nepriklausomybę, todėl neteisėti.

c) be to, kad 1939 m. TSRS-Vokietijos sutartys pažeidė bendrosios tarptautinės teisės normas (...) ir kad jos prieštaravo dvišalėms ir daugiašalėms sutartims tarp TSRS ir Baltijos valstybių (Suomijos, Latvijos, Estijos ir Lietuvos), jos tiesiogiai pažeidė: Tautų Lygos įstatus, Paryžiaus paktą, Tautų Lygos Asamblėjos 1932 m. kovo 11 d. rezoliuciją, 1933 m. konvenciją apie agresijos nustatymą (Litvinovo konvencija). Ryšiuose su fasistine Vokietija 1939 m. tarybinė vyriausybė grįžo prie slaptosios diplomatijos: pagrindinis sutarčių turinys buvo fiksuojamas slaptuose prieduose. Ji priėmė imperialistinį įtakos sferų tarp stiprių valstybių pasidalinimo principą, neatsižvelgdama į trečiųjų vyriausybių suverenitetą. Pradedant 1939 m. tarybinė vyriausybė, prieštaraudama pačios anksčiau duotoms garantijoms pažeidė Rytų Europos tautų apsisprendimo ir laisvo-pasirinkimo teisę. TSRS-Vokietijos derybose buvo sprendžiamas kitų valstybių likimas, neklausiant jųjų nuomonės, pateikiant ultimatumus, nepriklausomos valstybės buvo paverčiamos kariniais protektoratais, po to sekdavo prievartinis įjungimas į TSRS.

d) Atsižvelgdama į tai, kad Pabaltijo respublikoms šios problemos aktualumas turi ypatingą reikšmę, komisija atkreipia dėmesį į tai, jog iki 1939 m. TSRS ir kaimyninių Baltijos valstybių - Suomijos, Estijos, Latvijos ir Lietuvos - santykiai buvo grindžiami ištisa sutarčių sistema. Santykių pagrindu buvo 1920 metų Taikos sutartis, kuria Tarybinė Rusija, o po to ir TSRS be išlygų pripažino tų valstybių savarankiškumą ir nepriklausomybę, ir visiems laikams atsisakė nuo bet kokių teisių į šias tautas ir jų teritorijas.

Taikūs ir kaimyniški TSRS santykiai su Estija, Latvija ir Lietuva buvo grindžiami nepuolimo sutartimis, kuriomis valstybės įsipareigojo bet kokiomis sąlygomis gerbti viena kitos suverenitetą, teritorinį vientisumą ir neliečiamybę. 1939 metų liepos mėn. TSRS su kaimyninėmis valstybėmis pasirašė konvenciją, kurioje buvo apibrėžta agresijos formuluotė ir buvo sakoma, kad jokiais politiniais, kariniais, ekonominiais ar kitais tikslais negalima pagrįsti ar pateisinti grąsinimo kitai vasltybei, bei jos blokados ir aneksijos.

3. Pasirašyti 1939 m. sutartį tarp TSRS-Vokietijos apie įtakos sferų pasidalinimą Rytų Europoje Tarybų Sąjungai nebuvo būtinybės.

Iš Vokietijos-TSRS derybų, VKP (b) CK politinio biuro sprendimu, TSRS AT ir Tarybinės vyriausybės to meto dokumentų ir medžiagos matyti, kad tarybinė vyriausybė suprato, kad politinis susidūrimas tarp pagrindinių imperialistinių Vakarų vyriausybių 1939 m. pasieks apogėjų, kas savo ruožtu reikš, kad jokio Vakarų "vieningo fronto" prieš TSRS negalėjo būti. Tarybinė vyriausybė turėjo bendradarbiavimo su abiejų priešiškų tarpusavyje lagerių vyriausybėmis pasirinkimą: arba su Vokietija, arba su Anglija, Prancūzija. Stiprėjantis įtempimas Europoje ir visame pasaulyje nedavė laiko mąstymui ir manevravimui. Tarybinė vyriausybė, atsižvelgdama į savo asmeninius politinius, ekonominius ir ideologinius tikslus, nusprendė pagerinti politinius ir ekonominius santykius su fašistine Vokietija.

Komisija neabejoja, kad Stalinas sudėtingoje tarptautinėje situacijoje bandė laimėti laiko, bet pasirinko kelią, pakeitusį Europoje jėgų santykį fašistinės Vokietijos naudai. Be 1939 m. rugpjūčio 23 d. susitarimo Hitleris nebūtų ryžęsis užpulti Lenkijos. Todėl jis parodė beprecedentinį užsispyrimą dėl sutarties pasirašymo datos nustatymo ir neįprasto nusileidimo Stalino reikalavimams dėl teritorijos ir kt. Hitlerio tikslas buvo karas. Stalinas gi tikslą skatino sutikimu dėl Lenkijos padalinimo.

Jeigu net manytume, kad Stalino vyriausybė neturėjo aiškaus požiūrio į Europos jėgų išsidėstymą, reikia pripažinti, kad ir tokiu atveju tarptautinės teisės normos nepateisina veiksmų, ypatingai (...) aplinkybėmis, juolab, tariamomis. Tarybų Sąjungos ir fašistinės Vokietijos suartėjimo politika moraliniu-politiniu požiūriu buvo negalima. Ji itin dezorientavo partiją ir tarybinę liaudį. Ji padarė demoralizuojantį ir dezorganizuojantį poveikį jėgoms, kovojančioms prieš fašizmą ir karą Vakarų Europoje ir kitose pasaulio šalyse, pakirto šių jėgų pasitikėjimą Tarybų Sąjunga ir Vakarų šalių komunistinėmis partijomis.

4. Reikia pažymėti, kad derybos dėl slaptųjų protokolų su fašistine Vokietija iš Tarybų Sąjungos pusės buvo vedamos asmenine Stalino ir Molotovo iniciatyva slapta nuo tarybinės liaudies, partijos, AT deputatų ir VKP (b) CK. Todėl jų pasirašymas jokiu būdu neatspindėjo tarybinės liaudies interesų, kuri nenešа atsakomybės už Stalino vyriausybės veiksmus.

5. Remiantis aukščiau išdėstytu: šie tekstai ir šios sutartys ir papildomi slapti protokolai turi būti pripažinti niekingais ir negaliojančiais nuo jų pasirašymo momento.

SIA/LIC

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

GIMNAZISTAI ŠAULIŲ GRETOSE - PRAEITĮ PRISIMINUS

Šaulys Ant. Kenstavičius
/ pabaiga /

Mažeikių Gimnazijos šaulių būrys įsisteigė 1924 m. rudenį, atsiskirdamas nuo miesto 119-tojo būrio. Pirmuoju būrio pirmininku buvo Bronius Strikaitis, o aš būrio vadu. Mūsų būrio siela ir patarėjas buvo gimnazijos lietuvių kalbos mokytojas - poetas šaulys Pranas Genys, komunistų okupantų 1946 m. nukankintas Šilutės darbo stovykloje, Klaipėdos Krašte. Palaidotas kalinių kapinėse už stovyklos tvoros, kur šiandieną ganosi kolūkio karvės ir tik maži žemės įdubimai primena keleiviui, kad čia yra politiniai kaliniai palaidoti.

Mažeikių miesto ir apskrities komendantūra buvo 1927 metų pradžioje atsteigta, vadovaujama maj. Michalausko ir Ltn. Čiuvinsko. Ją aptarnavo tiktai 3 raštininkai - civiliai žmonės. Nuolatiniai kareivių čia nebuvo. Laikotarpiais komendanto žinion buvo atsiunčiama po vieną kautynių skyrių (18 kareivių) iš 7-to pėstininkų pulko, stovėjusio Klaipėdoje.

Nebeatsimenu tiksliai metų, kai 3 Leckavos miestelio žydai, važiuojant jiems į Mažeikius, pakelyje apiplėšimo tikslu, buvo nušauti. Keli plėšikai buvo milicijos-policijos išaiškinti ir suimti, bet jų vadovas, buvęs raudonarmietis Krampys, pasislėpė ir nebuvo surastas. Nukentėjo moksleivis šaulys Songaila, apkaltintas, kad būdamas pilnametis, paskolino jam patikėtą ginklą asmeniui, kuris ginklą panaudojo nekaltų žmonių nužudymui. Šaulys Songaila buvo teismo nubaustas keliolika metų kalėjimo bausme ir mirė Šiaulių Sunkiųjų Darbų Kalėjime greitąja džiova.

Po politinio perversmo Lietuvoje, įvykusio 1926 m. gruodžio mėn. 17 d., kelis metus kažkur buvęs prapuolęs žinomas plėšikas-žmogžudys Krampys, susiradęs apie 6 ginkluotus pagalbininkus, vėl pradėjo naktimis plėšti turtingesnius ūkininkus: Mažeikių, Viekšnių, Akmenės ir Laižuvos valsčiuose. Po kokio naktinio apiplėšimo jis su savo sėbrais pasislėpdavo kokiame mažame vienkiemyje, dažniausiai nuošalioje pamiškėje ir ten apie 10 dienų, apsistatęs sargybomis, stovyklaudavo, neleisdamas vietiniams žmonėms išeiti toliau už sodybos pastatų. Policijos paieškos, kol kas, vis būdavo nesėkmingos. Sausio mėnesio pabaigoje, Mažeikių mieste, Bažnyčios gatvėje, ties gana aukšto rango policijos pareigūno Tallat-Kelpšos namais, vietos nuovados policininkas (jo pavardę jau pamiršau) vakaro prieblandoje norėjo patikrinti pro jį praeinančių dviejų nepažįstamų asmenų dokumentus, bet buvo jų dvejais pistoleto šūviais sunkiai sužeistas. Žinodamas, kad mieste niekas be reikalo nešaudo, o gyvendamas tik vieną kvartalą nuo girdėtų šūvių krypties, paspartinau savo žingsnius ton pusėn. Radau ant šaligatvio gulintį sužeistą policininką, garsiai dejuojantį, o aplink jį gal 12 žmonių, kurie vienas kitam prieštaraudami, aiškinosi, kuria kryptimi piktadariai pasišalino. Sekančią dieną po to įvykio gavau iš Rinktinės vado įsakymą, skirti kasdieną vieną šaulį gimnazistą nakčiai Lietuvos Banko apsaugai, kuri bus atliekama sykiu su vietos nuovados policija. Tarnyba- nuo 8 val.v. iki 6 val.ryto. Tuo laiku bankas buvo privačiuose mūriniuose namuose Vasario 16 gatvėje. Apačioje buvo kino teatras. Atėjau paskirtu laiku. Tuojau atėjo ir policininkas Raštikis. Banko direktorius tuoj mus įsileido vidun ir vėl atidžiai užrakino duris. Mūsų akivaizdoje patikrino ar uždarytos visos nedegamos spintos, langai ir atsarginės durys. Įspėjo mus, kad iki 6 val.ryto iš jo tarnautojų bankan niekas neateis. Palinkėjęs labos nakties ir užgesinęs šviesas, direktorius išėjo namo. Mes dar kartą patikrinome visas duris. Iš pradžių žiūrėjome pro langus į gatves žmonių judėjimą, bet jis buvo mažas, o už poros valandų beveik visai sustojo. Sėdėdami kėdėse, snūduriavome ir tik retkarčiais pasikeisdavome trumpais pasikalbėjimais. Policininkas Raštikis buvo ginkluotas "Mauser" pistoletu, o aš vokišku 98 m. pavyzdžio šautuvu ir 30-čia kovos šovinių. Naktis praėjo be įvykių. Iš ryto, 6 val. atėjęs banko sargas, atrakino duris ir mes skirtingomis gatvėmis išėjome namo. Policininkas po tarnybos turėjo visą dieną laisvą, o aš, apsiprausęs ir užvalgęs pusryčių, išskubėjau į gimnaziją. Panašiai ir kiti mano būrio šauliai ėjo šią naktinę tarnybą banke, kuri buvo atšaukta po 8 dienų. Niekas nesiskundė, nes to reikalavo gyvenamas momentas.

Gegužės mėnesio pabaigoje buvau skubiai su 5 savo moksleivių būrio šauliais ir 3 šauliais iš Tirkšlių būrio sunkvežimiu nuvežtas į Laižuvą, pasienio policijos rajono viršininko Vaičiaus žinion, pasienio apsaugos sustiprinimui. Buvo laukiama mažos komunistų-teroristų grupės pereinant iš Latvijos į Lietuvą. Po dviejų parų tarnybos savo viršininko iš ten buvau atšauktas. Valstybės sieną sekant, mano šaulių buvo pastebėtas Latvijos pusėje civiliai apsirengęs, kuris dar prieš saulės tekėjimą išlindę iš krūmų apie 50 metrų nuo Vadakstės upės, priėjęs prie upės ir pasisėmęs vandens, vėl pasislėpė krūmuose. Tos vietovės slaptą sekimą iš manęs toliau perėmė pasienio policija. Aš su savo šauliais grįžau į Mažeikius. Kiek nustebau, kai geležinkelio stotyje mus pasitiko apskrities viršininkas Povilas Brazdžius, teiraudamasis apie padėtį Latvijos pasienyje. Tuojau vykau į Komendantūrą su raportau komendantui Maj. Michalauskui. Pastebėjau, kad viršininkai buvo susirūpinę padėtimi laukdami pasireiškiant toje vietovėje Plečkaičio.

Pradėjome naujus mokslo metus. Jaučiasi rudens pradžia. Mažeikių mieste vyksta mėnesinis jomarkas. Šaligatviuose daug žmonių, o gatvėje nemažai ūkininkų vežimų. Tuoj po pietų didžiosios pertraukos mūsų klasėn įėjo gimnazijos direktorius M. Račkauskas ir Rinktinės vadas Kpt. J. Navikevičius, kuris pasakė: "Šauliai palieka knygas, pasiima kepures ir tuojau rikiuojasi kieme". Tokį įsakymą jis davė ir kitose klasėse. Nepraejus nė 3 minutėms, mes, apie 24 šauliai jau buvome išsirikiavę. Atėjęs Kpt. Navikevičius, net nepriėmęs iš manęs tradicinio raporto, davė komandą:"Paskui mane bėgte, marš."

Kai atbėgome iki jo raštinės, esančios Daukanto gt. Nr.7, mus sustabdęs, pasakė: " Tauragės mieste sukilimas. Vietos komunistai ir neaiškus elementas paėmė ten valdžią. Padėtis rimta. Tas pat gali įvykti ir Mažeikiuose". Čia mums išdavė šautuvus ir kovos šovinius. Deja, visiems šautuvų nepakako, nes jų neturėjo. Skubiai buvo sudarytos kelios sargybos po 4 šaulius, paskiriant iš jų sargybų viršininkus ir išsiųstos Komendantūros, Lietuvos Banko ir Pašto įstaigos apsaugai. Likusieji pasilikome rezerve galimiems netikėtumams.

Diena ir naktis praėjo be įvykių. Iš ryto, apie 3 val., atvykę traukiniu iš Klaipėdos kareiviai mus pakeitė. Dar kelias dienas po Taurages "pučo", vadovybės įsakyti, mes, 8 šauliai, ateidavome gimnazijon, atsinešdami šautuvus ir kovos šovinius. Taip mes mokėmės, klasėje arti savęs pasistatę šautuvus, o kišenėse laikydami šovinius. Tais laikais buvo keletas panašių - neramių momentų. Gimnazijos mokytojai, ypač dar silpnokai pramokusieji lietuvių kalbą, į mus šaulius žvairai žiūrėjo...

1925 m. pradžioje Mažeikių XIII Šaulių Rinktinės vadu gavome aktyvios tarnybos Ltn. Stasį Kviecinską, kuris pakeitė civilį vadą Antaną Pesį. Ltn. Kviecinskas sugebėjo įtraukti naujų žmonių Šaulių Sąjungos veiklon mieste ir apskrityje. Išjudino būrius mokytis manevravimo rikiuotės ir ruošti būriui prieš būrį susitikimus kautynėse, o po jų vykdavo bendri užkandžiai, paruošti moterų šaulių.

Kiek didesnio masto manevrai buvo suruošti 1926 m. rudenį, Sedos apylinkeje. Kai kurie būriai, kaip Pikelių ir mūsų gimnazijos, atlikdavome šaudymo pratimus gerų žmonių mums dovanotais šoviniais, nes Centro Valdyba Kaune jų neparūpindavo. Negaudavome ir manevrinių šovinių, todėl tokių mažų manevrų metu, dažnokai iš "priešo" pusės paleista kulipka prašvilpdavo pro šalį; kiekvienas žinojo, kad į jį niekas specialiai netaiko, todėl aukų nebuvo, nebuvo ir skundų.

Mažeikių Gimnazijos Būrio iniciatyva suruošėme pirmosios pagalbos ir sanitarijos kursus, vadovaujant dr. med. Cezariui Mikuckiui. Kursus lankė daug klausytojų. Rinktinės būrių atstovų suvažiavime 1926 m. pradžioje buvau išrinktas į jos valdybą. Pirmininku buvo Pranas Munys, kasininku Žemės Tvarkytojo matininkas Burneikis ir aš - kasininku. Posėdžiuose visada dalyvaudavo ir Rinktinės vadas Ltn. Stasys Kviecinskas. Rinktinė tuo laiku buvo padidėjusi narių skaičiumi. Raštu prašėme Centro Valdybos, kad Rinktinei duotų 100 šautuvų, nes tuo laiku kur privačiai pirkti šautuvą buvo beveik nebeįmanoma. Gavome atsakymą, kad reikalauti Krašto Apsaugos Ministro sprendimo. Jo nesulaukėme ir ateinančiais metais...Tais metais Lietuvoje įvyko rinkimai į Seimą. Laimėjo kairiųjų partijų blokas. Kai kurie aukštesnieji tarnautojai buvo perkelti į kitas apskritis, o dalis jų staigiai persiorientavo...

Lapkričio mėn. pabaigoje, Mažeikių apskrities valdybos narys Juozas Špukas įteikė Rinktinei prašymą, kad jam leistų Mažeikiuose įsteigti "darbininkų šaulių būrį". Valdybos posėdyje visi supratome, kad J. Špukas nori čia įsteigti ginkluotų komunistų būrį. Jo prašymą ir mūsų neigiamą nuomonę pasiuntėme Centro Valdybos sprendimui. Atsakymo nebegavome, nes gruodžio mėn. 17 d. Lietuvoje perversmo būdu pagrindinai pasikeitė valdžia. Juozas Špukas išbėgo į Latviją ir iš ten dar apie pusmetį laiko išsiuntinėjo į Lietuvą grasinančius laiškus.

Gruodžio 17 d. buvo respublikos prez. dr. Kazio Griniaus gimtadienis ir Mažeikiuose buvo iš anksto ruošiamasi jį iškilmingai paminėti. Rinktinės vadas Kpt. Kviecinskas sugalvojo tą dieną suruošti visos Rinktinės manevrus, juo sukoncentruojant Mažeikiuose. Į manevrus traukiniu atvyko 2 val. ryto pirmiausiai Ylakių būrys-virš 30 šaulių. Maždaug po tiek dalyvavo iš Mažeikių 119 būrio ir gimnazijos. Iš kitų būrių dėl įvairių priežasčių atvyko tik po keletą šaulių.

Prasidėjo manevrai. Oras buvo šaltokas, bet sniego danga tik 2-3 centimetrai. Aš su vienu kautynių skyriumi (18 šaulių) buvau paskirtas vaizduoti priešą, ginti plento tiltą per Ventos upę, einančią į Tirkšlius. Upė dalinai buvo jau užšalusi, bet jos pereiti ledu dar nebuvo galima. "Priešo" žvalgams artėjant prie tilto, keli mano šauliai be mano žinios "pasveikino" juos kovos šoviniais, paleisdami gerokai aukščiau jų galvų apie 6 šūvius. Taip puolimas buvo baigtas ir manevrai baigti. Tiltą "apgyniau", bet iš vado gavau viešą pabarimą. Žadėjo tą reikalą vėliau išaiškinti ir kaltininkus suradus - nubausti. Grįžtant plentu į Mažeikius, ties buvusiu degtukų fabriku, mus pasitiko iš miesto atėjęs dr. Mikuckis. Tada jis buvo šaulių gydytoju. Ką gydytojas Mikuckis tada Ltn. Kviecinskui pranešė, niekas iš mūsų negirdėjo. Pagalvojau, kad nuo mano žinioje buvusių vyrukų paleistų kelių kovos šovinių yra sužeistų, o gal ir užmuštų žmonių...Tuo atveju, tardymas ir areštas man būtų neišvengiamas... Įvyko visai kas kita. Vadas dalinį atvedė į miesto centrą, Vasario 16 gatvę, išrikiavo ir, nieko mums nepaaiškinęs, prisaikdino ginti Respubliką, patsai garsiai skaitydamas priesaikos žodžius, o mes garsiai juos kartojome. Po to visus paleido "pasišildyti" į apskrities valdybos salę. Turėjo tuojau prasidėti prez. dr. K. Griniaus gimtadienio minėjimas, bet salėje mačiau tiktai uniformuotą apskrities viršininką Jurgelį ir dar kelis nepažįstamus asmenis. Iš iškilmingų pietų bufetininko (pavardę pamiršau) sužinojau, kad Kaune įvyko "kažkoks" perversmas, o pietuose užsirašiusių nemažai svečių dėl neaiškios politinės padėties, jau išvažiavo namo. Iš salės koridoriuje ten einančio pareigas pažįstamo policininko Gelumbausko sužinojau, kad šios dienos mūsų manevruose niekas nebuvo sužeistas ar netyčia nušautas. Taigi, atpuolė man didelis rūpestis.

Šauliai bufetininko buvo gerai pavalgydinti. Vienas šaulys gimnazistas, Stasys Daukša, nesusiorientuodamas staigiame politiniame pasikeitime, drožė prakalbą, girdamas dr. K. Grinių, to meto valstiečius liaudininkus ir socialdemokratus. Tuo metu įėjo vidutinio ūgio žmogus. Kai jis priėjo arčiau prie prakalbą sakančiojo, buvo atpažintas, kad tai Šaulių Sąjungos Centro Valdybos pirmininkas, Ats.gen. Teodoras Daukantas. Jis liepe kalbėtojui savo kalbą, kaip šiuo metu neaktualią, baigti. Trumpai pabuvęs, generolas išėjo. Kaip iš vakaro nežinomos tamsos jis čia atsirado, taip išėjo nežinia kur.

Vėliau provincijos būrio šauliai vyko namo, o mes dalis moksleivių ir vietos 119 būrio šauliai pasilikome salėje, kol keleiviniu traukiniu, apie 2 val. nakties atvažiavo iš 8-to pėstininkų pulko, stovėjusio Šiauliuose, 16 kareivių su puskarininkiu. Jie perėmė iš šaulių patruliavimą miesto gatvėse. Kol padėtis stabilizavosi, Rinktinės vado įsakymu mes, vyresniųjų klasių šauliai, dar kelias dienas gimnazijon ateidavome ginkluoti šautuvais, kovos šovinius laikydami kišenėse.

Po tų "manevrų" mūsų gerasis ir energingas vadas Ltn. Kviecinskas buvo iškeltas į I-mą pėst. pulką Ukmergėn, apskrities viršininkas Jurgelis į Rokiškį, o laikinai ėjęs apskrities policijos vado pareigas, nuovados viršininkas Tareila į Vilkaviškio apskritį nuovados viršininku. Tais metais beveik visose valdiškose įstaigose vyko maži tarnautojų perkilnojimai.

Šauliai gimnazistai vienu ar kitu būdu, karui prasidėjus atidavė ir atiduoda savo duoklę tėvynei Lietuvai.

1989.VIII.24

SĄJŪDŽIO INFO PRANEŠA:

Pastaruoju metu, bendrai imant, rašomosios mašinėlės pasidarė daug kam neaktualios, kadangi daugiau ir daugiau vartojami kompiuteriai. Bet **Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžiui rašomosios mašinėlės su lietuvišku šriftu yra verkiant reikalingos.** Jeigu kas turėtų mašinėlę lietuvišku šriftu, kurią galėtų paaukoti Sąjūdžiui, prašome susisiekti su: **Sąjūdžio Info, 7159 S. Whipple, Chicago, Illinois 60629. Tel.: (312) 476-8469.**

NAUJAS APLINKOS TVARKYMO PARTNERIŲ FONDAS

KARTU DIRBDAMI, GALIME PAGERINTI APLINKĄ.

Kanados vyriausybės įsteigtas Dalyvių-Partnerių Fondas parūpins $50 milijonų per ateinančius 5 metus vietinių grupių projektams aplinkos apsaugojimui, pagerinimui ir atstatymui.

Įsipareigoti gali kiekvienas.

Jeigu jūs esate narys "service club, bendruomeninės organizacijos, aplinkos priežiūros grupės, mokyklos ar jaunimo grupės, apsvarstykite Partnerio Fondą su savo grupių pirmininkais. Jeigu turite gerų sumanymų, suorganizuokite savo grupę ir nedelsiant praneškite Partnerių Fondui.

Kiek gali partneris gauti?

Parneris gali gauti iki $200,000 per 3 metus, priklausant nuo projekto apimties. Laikantis partnerystės principo, federalinis įnašas yra 50% nuo bendros kainos.

The Environmental Partners Fund

Canada

Environment Canada / Environnement Canada

Daugelis veikimo būdų.

Išvalyti vietovių parkus, ežerus ir upelius. Išvystyti naujas bendruomenės ar įstaigos atliekų perdirbimo (recycling) programas. Panaudokite savo vaizduotę ir įsijunkite!

Kreipkitės nedelsiant.

Pirmoji kreipimosi data yra rugsėjo mėn. 1 diena, 1989 m. Rudens pradžioje bus paskelbti priimti projektai. Pradedant 1990 m. nustatytos kiekvieniems metams 3 datos: kovo mėn. 1 d., birželio mėn. 1 d. ir rugsėjo mėn. 1 diena.

Daugiau informacijų arba norint gauti projektui vykdyti raštus, prašome rašyti arba telefonuoti Enviroment Canada įstaigai savo provincijoje arba teritorijoje.

Quebec:
Environmental Partners
Fund, Environment Canada,
3 Buade Street,
P.O. Box 6060, Hauteville,
Quebec, Quebec G1V 4H5
Phone: (418) 648-4296

KULTŪRINIS PUSLAPIS

AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE

/ Iš ANTANINOS GARMUTĖS pasakojimų "EŠALONAI"/:

Vaikai - labiausiai privilegijuota klasė mūsų visuomenėje.
V.I. Leninas

/ tęsinys /

Iš sielvarto mamą, sužinojusią, kad mane veža, ištiko infarktas, - išpilta šalto prakaito, skausmo surakinta krūtine, ji krito žemėn. Tėvukui jau ir to nereikėjo. Jiedu pragulėjo tą dieną pas Kazlauską, o paskui išėjo, jo raginami: "Eikit, nes jūs dabar banditai - jūsų duktė išvežta!" Vos pajėgė nueiti iki Nemuno. Valčių nerado. Buvo tik vienas kiauras, prisisėmęs vandens kaimyno Ambrazevičiaus luotas. Davė žmogus drebėdamas, kad jo neapkaltintų banditizmu. Mama luotą išsėmė, skudurais užkimšo skylę dugne, pasodino tėvelį, persižegnojo, ir kaip karys į žygį išplaukė pasroviui. Luotas buvo mažytis vienam žmogui skirtas ir vanduo beveik siekė viršų. Bet bangos buvo nedidelės, ir jiems nebuvo lemta paskęsti. Pernakvojo Garmiškės kaime pas puikius žmones - Kunigauskus, su kuriais per Nemuną šnekėdavosi, vieni kitiems žuvis Velykoms siųsdavo. Bet... vėl atbėgo geri žmonės: "Kruonio stribai supa kaimą, ieško pabėgėlių!" Nuslinko tėveliai parugėm į Dabintą - Lekavičiai priglaudė. Ir vėl pavojaus signalas: "Ablavas! Stribai su enkavedistais ir šunimis atvyksta į kaimą". Tada jiedu, vos kvapą atgaudami, nutipeno į mažytį, permatomą miškelį prie Nemuno ir kiūtojo ten parą ar dvi. Paskui tuo pačiu kiauru luotu parplaukė atgal į Piliuoną. Atgavo gerų žmonių išsaugotą savo karvutę ir, kuriam laikui, slapstydamiesi, apsigyveno pas Šeškus, - tuos pačius naujakurius, kuriems neseniai žemę įsiūlė. Čia nebijojo jų laikyti, banditais nevadino, guodė, padėjo. Visuose kaimuose lietuviai slėpė vieni kitus nuo išvežimo, kaip paukščiai paukštelius, vėtrų išmestus iš gimtojo lizdo.

Netrukus kažkurio rango valdžia apsižiūrėjo, kad lazda perlenkta, liepė tėvams grįžti į savo vietelę. Paskui visus, kartu su naujakuriais, suvarė į kolūkį. Mama jame įsidarbino melžėja ir ėmė rūpintis mano grąžinimu. Tėvų golgota Lietuvoje nebuvo nė kiek mažesnė, negu manoji, - nekalbant jau apie tuos kryžiaus kelius, kuriuos jiems stengiantis mane grąžinti į Lietuvą, teko "oficialiai" eiti toliau. Jei pasakyčiau, kad tokių žmonių Lietuvoje buvo daug - būtų ne tai! Jų buvo pilna! Savo gimtam krašte bejėgiai ir beteisiai žmonės, persekiojami kaip žvėreliai, blaškėsi nerasdami sau vietos, drebėdami kiekvieną valandą. Žmonių vargas ir ašaros, sumišę su krauju, Lietuvoje tekėjo upėmis!...

ISTORINĖ KELIONĖ

Kauno stotyje stovėjo ilgas prekinis ešelonas ir atlapotomis durimis, kaip smauglys, rijo žmones. Stumdoma kareivių, į vagonus liejosi pilka masė vergais tapusių žmonių. Jų tarpe nebuvo valkatų ir perėjūnų, girtuoklių ir tinginių. Doriausi ir darbščiausi artojai, sąžiningiausi miestų darbininkai. Jų - žeminamų ir skriaudžiamų - moralė buvo daug aukštesnė, negu prievartos tarnų ir juo labiau - nei tų visuomenės padugnių, kurie juos gaudė ir kišo į vagonus.

Tos akcijos metodai gerokai skyrėsi ir nuo Afrikos vergų pirklių epochos; ji (prieš kelis šimtmečius!) buvo humaniškesnė, nes neėmė vergijon vaikų, senių, luošų ir ligonių. Carų Romanovų dinastija, pavertusi Sibirą tautų kalėjimu, teisė ir varė katorgon tik savo politinius priešus ir galvažudžius. O Kauno stotyje Stalino parankiniai - be teismo ir tardymo - į ankštus vagonus grūdo XX-tojo amžiaus vergijos aukas: senelius, ligonius ir vaikus, moteris ir vyrus. Viskas - tarsi pikto burtininko lazdele mostelėjus.

Vos įsikoriau į paskutinį vagoną, ir duris užkalė. Užtamsino ir mažą grotuotą langelį, kad iš lauko nesimatytų, kokius "gyvulius" veža. Šiaip taip įsitaisiau palubėje tarp suprakaitavusių ir dejuojančių kūnų. Plyšo galva, smilkiniuose tarsi plaktukai kalė. Kvėpuoti nebuvo kuo. Dusome. Priešmirtinėje agonijoje gargė ligoniai. Kažkas pro lentų plyšį įžiūrėjo, kad mus veža... Vokietijos link. Tačiau Mauručiuose ešelonas sustojo, prikabino dar kelis aukų pilnus vagonus ir vėl patraukėme į Rytus.

Žmonės svarstė, kurioj vietoj mus šaudys, - pasirodo, ne man vienai taip buvo sakoma. Šitaip "pasiteisinant" aktyvistams buvo lengviau plėšikauti - mažesnė gėda! Vieni spėliojo, kad mus šaudys Paneriuose, prie Vilniaus, o kiti sakė, tam patogiausios Baltarusijos pelkės.

Traukinys sustojo Kaišiadoryse. Kareiviai atplėšė duris ir liepė, kas nori, išlipti pasisemti vandens: toliau esą, ilgai durų neatidarinės. Dauguma išlipo. Aš nežinojau, ką daryti. Žvelgiau tuščiomis akimis į suplūdusią miestelio smalsuolių minią. Prisiminiau Mamą, Tėvelį ir taip panūdau prisiglausti prie jų. Atminty atgijo neseniai girdėti pasakojimai apie tai, kaip mūsų žmonės gelbėjo Vokietijon tremiamus rusų ir žydų vaikus. Kuo aš blogesnė už juos? Gal išgelbėtų mane? Reikia pabandyti, nusprendžiau, gal trečias kartas nemeluos?

Pasiimu arbatinuką su teliuskuojančia žalių kiaušinių tyre ir einu vandens... Smalsuolių būrio priešakyje nužiūrėjau moteriškę, šalia kurios stovėjo kokių aštuonerių metų mergaitė. Kai sargybinis nusigręžė, aš vikriai šmurkštelėjau prie moteriškės ir tyliai paprašiau:

- Praleiskit mane už nugaros... pamanys, kad ir aš jūsų duktė...

- Vajetau, ne! Dar mus išveš! - suspigo nesavu balsu moteriškė. Sargybinis atbėgo ir nuvijo mane į vagoną, neleisdamas net vandens pasisemti. Žioplių minia pamažu skirstėsi. Kareiviai užkalinėjo vagonus.

Šį kartą atidengė grotuotą langelį vagono viršuje. Prie šio langelio pasikeisdami ėjome įtraukti po kelis gurkšnius tyro oro. Taip važiavome pirmąją savaitę.

Retkarčiais ešelonas stabteldavo laukuose, kad žmonės išliptų susitvarkyti gamtinių reikalų. O kareiviai stovėdavo šalia, atkišę automatus ir šautuvus, ir ciniškai žiūrėdavo į tokį nužmoginimą. Niekas ir nebandė bėgti. Tik kiekvieną kartą, traukiniui sustojus, nudiegdavo širdį: čia šaudys!...

Dairiausi po vagoną. Pažįstamų veidų, išskytus S. šeimą, susemtą piliakalnio papėdėje, nebuvo. Kartą prislinkau prie jų ir nedrąsiai paprašiau:

- Dėdyte, gal aš su jumis galėčiau važiuoti? Aš - viena.

- Man savo dviejų vaikų gana! - išgirdau atsakymą ir pamačiau atsuktą nugarą. Vėliau, jau iš Sibiro girių, tas žmogus rašė mano Tėveliui laiškus, prašydamas siuntinių.

Ešelone tokių kaip aš, pavienių vaikų, buvo nemažai, bet jie kažkodėl buvo išblaškyti po atskirus vagonus.

Mūsiškiame vagone, greta manęs, iš kitos pusės kiūtojo du pypliai. Juos apglėbusi laikė žila močiutė Puodžiūnienė, - sakė, kad iš gretimo kaimo. Jų mantos nesimatė. Vėliau jie visi trys mirė iš bado, kaulais patręšdami ir šiaip derlingą Sibiro žemę. Čia, vagone, vaikai buvo nusilpę nuo rėkimo, o moteris, liguodama galvą, retkarčiais suaimanuodavo:

- Vaikeliai, jūs mano vaikeliai! Kaip aš, berankė, jums duoną uždirbsiu?... Ji buvo netekusi rankos, kuliant rugius.

- Jokios duonos nereikės - sušaudys arba nusibaigsim, - pasakė kampe išdžiūvęs senukas. Jo lavoną rytojaus dieną kareiviai išmetė pagelžkelėj. (Gaila, pavardės neįsidėmėjau).

Aš nemačiau išeities. Nusprendžiau negyventi. Reikia, pagalvojau, tik gerai padaužyti galvą į sieną, ir nieko nebejausiu! Varge tu mano! - po poros smūgių pajutau, kad sienos minkštos. Ogi aplipusios gyvulių mėšlo sluoksniu, į kurį nei galvą prasiskelsi, nei atsiremsi. Tad nutariau, kol numirsiu, nevalgyti (vis tiek nebuvo ko!) ir negerti (gal būtų kas davęs?). Taip ir padariau.

Viskam abejinga sėdėjau prie sienos ir laukiau mirties Kiek tai truko, nežinau, gal savaitę, nes dienos ir naktys, sąmonė ir sapnai susimaišė. Nieko neskaudėjo. Ištino rankos ir kojos.

Kartais ešelonas ilgas valandas išstovėdavo laukuose ar perpildytose stotyse. Pamenu, kažkur apie Oršą, kai rodėsi, jog baigiu uždusti, geros tautiečių rankos išnešė mane į peroną ir paguldė už bėgių. "Gal dar atsigaus, jeigu nakvosime čia", - išgirdau. Nesuprantu, kodėl dangus toks juodas, kodėl aplinkui viskas juoda. Akyse nebuvo šviesos, nors žiūrėjau plačiai atsimerkusi. Paskui užsimerkiau - kam žiūrėti, jei viskas be prošvaisčių juoda? Mano laimei, nakvojome. Atsipeikėjau. Ir vėl - ešelonas dunda į Rytus.

O vagone gyvenimas tekėjo sava vaga: kas gimdė - pagimdė už paklodės kampe, kas numirė - tą kareiviai išmetė. Nuo drumzlino pakelių vandens kai kurriems paleido vidurius. Kažką nežmoniškai tąsė. Už Volgos sargybiniai padarė malonę - pusmetriu atstūmė duris; pro jas veržėsi gaivus stepių oras. Ir čia atsitiko nelauktas dalykas: žmonės pamatė, kad mūsų ešalonas prisiveja kitus, lietuvių pripildytus ešelonus! O kai mūsiškis ilgokai pastovėdavo stotyse, - mus lenkė ir lenkė kiti ešalonai, ėję ir paskos.

- Vyručiai! - pasigirdo balsas, - važiuoja visa Lietuva!

Mano gęstančią sąmonę pasiekė mintis, kad jei "visa Lietuva", tai gal ir mano tėvai? Jei Lietuva, tai ešelonai bus pilni giminių! (Antrąją versiją atspėjau). Vadinasi, verta gyventi. Kartu su savais nebaisu net sušaudytai būti! Praplėšiau akis, o žmonės tupinėjo aplink mane, valgyti siūlė.Badavimas vagone baigėsi: kas ką turėjo, tuo dalijosi su visais.

Pamažu atsitokėjau. Įsižiūrėjau į tolumas, iš kurių sklido graudžiai aštri rusiška daina. Išvydome nykų vaizdą: keturios moterys, vietoj arklių įsikinkiusios į žagrę, traukė ją, o penktoji spaudė rankenas. Arė ir dainavo. Jų asmenyje stalinietišką lažą vilko rusų tauta, ir mes jos nekaltinome dėl savo kančių.

Ilgai stovėjome didelėje prekių stotyje. Greta manęs nutįsę pilki dulkėti traukiniai, iš kurių sklido lietuviška šneka. Suskaičiavau aštuonis ešelonus. Kai juos palikom, pasivijome kitus. "Lenktyniavome!"

NEŠAUDYS

Perkirtome Uralo upę, kurioje pasisemtą drumzliną, nafta pradvisusį vandenį gėrėme kelias dienas. Pakelėje palikdami lavonus, artėjome prie Uralo kalnų, - jų siluetai ryškėjo horizonte. Pravažiavome Uralo sostinę - Sverdlovską. Aukštakrosnių dūmuose skendinčio Čeliabinsko prieigose ešelonas sustojo. Čia mums visiems liepė išlipti iš vagonų, ničnieko neimti su savimi ir sustoti į kolonas. Pareiškė, vesią į pirtį. Kadangi viskas vyko labai brutaliai, žmones stumdė ir daužė už "nedrausmingumą", per minią nuvilnijo žinia, kad toji pirtis būsianti ne kas kita kaip dujų kamera. Juk analogiškai pasmerktuosius "guosdavo" ir Osvencimo budeliai...

Mūsų laukė sunkus išbandymas. Ėjome į pirtį kaip į mirtį. Kepinant saulei, purvini, ištroškę ir išalkę, be paliovos ujami sargybos, vilkomės keletą kilometrų.

Suvarė į kažkokią pridvisusią patalpą. Liepė visiems plikai nusirengti. Vyrams, moterims, vaikams, - visiems kartu. Ligonių ir negalinčių paeiti mūsų tarpe jau nebebuvo... Kareiviai stovėjo pusračiu ir, atkišę šautuvus, žiūrėjo kaip vykdomas įsakymas. Pasitaikė moterų ir merginų, kurios dėl suprantamų gamtinių priežasčių negalėjo pasilikti su Ievos kostiumais. Tuomet prie jų priartėdavo kareivis ir, grasindamas šautuvu, priversdavo nusirengti. O paskui žvengdavo kaip eržilas.

Kai baigėsi nusirenginėjimo procedūra, visą žmonių, panašių į plikai kirptas avis, minią, nuvarė į patalpas, primenančias dušus. Laukėme, kada prasiverš dujos. Tačiau jų nebuvo. Vis dėlto pirtis, o ne dujų kamera! - apsidžiaugėme. Deja, tuoj pasigirdo pikti saviškių balsai: "Baikit terliotis - enkavedistai mūsų merginas... ne dainų dainuot nusiveda!"

Prausimasis mažai tepadėjo. Nebuvo rankšluosčių, šlapius žmones dulkėtu keliu parvarė į ešeloną. Basomis, subraižytomis kojomis stypčiojau voros gale.

Kol mes maudėmės, vagonuose buvo atlikta vadinamoji dezinfekcija. Jos metu "išgaravo" žmonių pasiimtos kvapnių lietuviškų lašinių paltys ir šiaip vertingesni daiktai, nesuspėti išgrobstyti pernelyg stropių Lietuvos aktyvistų... Bet žmonių nuotaika jau pagerėjo. Dabar buvo aišku, kad Stalino emisarų pranašystės neišsipildys: mūsų nebešaudys!

Mūsų laukė Sibiras. Laukė svetima žemė mūsų jėgų, prakaito, mūsų vaikystės, jaunystės ir daugelio iš mūsų - kaulų. Tai buvo geriau negu mirtis. Tai buvo galimybė išlikti. Ir kam nors, kada nors, papasakoti apie viską...

Atsiųsta paminėti:

MŪSŲ VAIKAS. Žurnalas, skiriamas mažamečių vaikų šeimoms. Paruošia Amerikos Lietuvių Montessori D-jos auklėtojų sekcija. Redaktorė ir administratorė - Stasė Vaišvilienė. Finansuoja Lietuvių Fondas per A.L.B.Švietimo Tarybą ir A.L.Montessori Draugiją. 1989. Nr.1. 29 psl. Iliustruota nuotraukomis ir piešinėliais. /"Mūsų Vaikas" 3 3704 W. 68th Street, Chicago, IL 60629, USA.

Šis kuklus leidinėlis stengiasi padėti jauniems tėvams. Jame rašo: Stefanija Stasienė- "Vaikams reikia muzikos", Marytė Kuciniene - "Kaip reikšmingiau prašvęsti vaiko gimtadienius", S.V.- "Visa, kas žinotina, mes išmokome vaikų darželyje" ir "Klausimai- atsakymai","Įvykiai"; J.Juknevičienė "Žodynas"; V. Bučmienė - "Žodynas"; dainelės, eilėraščiai ir gaidos kai kurioms dainelėms.

Praktiški patarimai ir žaidimėliai tikrai naudingi. Viena jauna motina klausia: "Esu dirbanti mama. Mano dviejų metų vaikas mane įvelia į "power struggle" kiekvieną rytą dėl rūbų, dėl maisto, dėl žaislų, kuriuos jis neš į darželį ir panašiai. Kaip padaryti rytą ramiu mums abiems?"

Duotas išsamus ir naudingas atsakymas. /Čia tik maža pastaba dėl batų: jie yra užmaunami ,arba kojos apsiaunamos batais. Uždėti galima tiktai ką nors ant viršaus, kaip pav. skrybėlę.Red./.

Iš "Mūsų Vaikas":

VAIKAMS REIKIA MUZIKOS

Stebint žaidžiančius vaikus, pastebėta, kad daina, šokis ir ritmiški judesiai sudaro svarbią jų gyvenimo dalį.

Žymus muzikas, pedagogas prof. F. Lyseko aiškina, kad pirmaisiais gyvenimo mėnesiais vaikas paprastai užimtas judesiais, kuriais patenkina savo poreikius. Tik vėliau, pagal išsivystymo laipsnį reaguoja į garsus. Žinoma, jei turi sveiką klausą. Užtat, nors ir mažiausiai abejonei kilus dėl vaiko klausos, tuoj kreiptis į gydytoją kad patikrintų vaiko klausą.

Trijų, keturių mėnesių vaike ima reikštis pirmosios psichinės, emocinės reakcijos. Į muzikinius garsus vaikas paprastai reaguoja šypsena, pagyvėjimu. Kai mama, atlikdama gimnastikos pratimus su vaiko kojytėmis ir rankutėmis, dainuoja linksmą melodiją, tai vaiką apima džiugi nuotaika.

Penkių - aštuonių mėnesių vaikas pats siekia barškučio ir barškindamas pagyvėja. Nuo devynių iki dvylikos mėnesių vaikas bando pamėgdžioti atskirus melodijos garsus. Žinoma, jei šie garsai atitinka vaiko balso diapozoną. Vaikas dažnai juos tiksliai intonuoja. Antraisiais gyvenimo metais vaikas sugeba atlikti nesudėtingus judesius pagal dainos tekstą. Dainuoti reikia trumpas dainelės. Šio amžiaus vaikai, turėdami bent minimalius dainavimo įgūdžius, muziką ima pasitelkti savo žaidimams. Pvz., vienų metų ir vieno mėnesio Audrytė žaidžia su lėle. Ją paguldo, užklosto, paskui galvoja, kad lėlė "nemiega", tada paima lėlę ant rankų, supa ją ir dainuoja: "A, a-a, pupa" ir taip daug sykių kartoja, kol lėlė "užmiega".

Tačiau stipriausią motyvaciją muzikai vaikas gauna iš tėvų. Nebūtina būti dainininku ar pianistu, kad muzika sužavėtum vaiką. Vaikui, kuris muzikos garsus jau gana anksti susipažinęs, muzika jo gyvenime turi labai pozityvios reikšmės. Vaikai, paskatinti tėvų, dažnai nori ir patys kokiu nors instrumentu groti. Paprastai vaikai jaučia kada tinkamiausias laikas ir noras muzikos mokytis. Kada toks noras pas vaiką atsiranda, tai reikia ir mėginti jį su kokiu nors instrumentu supažindinti. Tada galėsim pastebėti jo muzikalinius gabumus ir kaip ilgai jo noras muzikai tesės. Netikslu vaiką versti muzikos mokytis vien dėl to, kad jis staiga panorėjo tik pamėginti. Reiktų vaikui pačiam leisti pasirinkti ir instrumentą.

Pvz., vaikams jau nuo penkerių metų tinka fleita, xylofonas, o jau pradėjusiems lankyti mokyklą - pianinas, smuikas, gitara, kanklės ir t.t. Labai svarbu yra praktika. Užtenka kasdien praktikuotis nuo 15-20 min. Taip pat svarbu, kad mažasis muzikantas praktiką atliktų su meile ir noru dirbti.

Muzikiniam auklėjimui šeimoje galima panaudoti ir technines priemones: radiją, kasetes, magnetofoną, plokšteles ir t.t. Tačiau jas naudojant reikia neužmiršti, kad per garsi muzika neigiamai veikia vaiko klausą. Klausa darosi nejautri.

Nebūtinai kiekvienas vaikas turi išaugti muziką, bet muzikinis auklėjimas, t.y. muzikos pamėgimas, pažinimas supratimas reikalingas kiekvienam.

Stefa Makauskaitė,
Montrealio Lituanistinės Mokyklos mokinė.

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

TAUTA YRA TADA ŽUVUSI, KAI JI PATI SAVĘS IŠSIŽADA. JOKIOS KITOS PAJĖGOS JOS SUŽLUGDYTI NEGALI
Dr. Gv. Valančius

KAUNAS: 1. Rotušės aikštė, 2. "Merkurijaus" parduotuvė Laisvės alėjoje, 3. Istorijos muziejus.

PIETŲ LIETUVOJE SLAPTAI KERTA MIŠKĄ

Šių metų BIRŽELIO mėn. pabaigoje pietinėje Lietuvoje - **Varėnos rajono Rudnios ir Marcinkonių apylinkių** gyventojai pastebėjo, kad kareiviai kerta **Marcinkonių mišką.**

Rudnios gyventojų ir Varėnos Žaliųjų pastangomis buvo išaiškinta, kad planuojama iškirsti **60-70 ha miško ploto.**

Gyventojai surinko parašus ir kreipėsi į rajono ir respublikos vadovybę. Varėnos karinio garnizono komisaras pareiškė, kad toks yra gynybos ministro įsakymas - **plėsti karinę raketinę bazę.**

Varėnos rajono valdžios įstaiga atsakė, kad tai ne jų kompetencijos reikalas ir į gynybos bei karinius reikalus jie nesikiša. Darbai yra vykdomi slaptai. Yra kareivių aukų, kurios irgi nuslepiamos. Vienu metu darbai buvo nutraukti, bet neseniai, nežiūrint visų gyventojų prašymų ir spaudimo, darbai atnaujinti.

Rudnios, Marcinkonių ir Varėnos gyventojai prašo pagalbos. Prašo, kad atvažiuotų žmonės su foto aparatais ir filmavimo kameromis ir pagarsintų šį faktą. Juk Gorbačiov'as giriasi mažinąs kariuomenės įrengimus. Sovietai yra iškirtę labai daug Lietuvos miško, bet ir toliau naikinami Lietuvos plaučiai.

Karinė bazė bus statoma vietovėje tarp Varėnos ir Rudnios. Tuo reikalu galima kreiptis i felčerę R. Ušinskytę Rudnioje arba į Varėnos Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Tarybą.

STUDENTAI IR KARINĖ TARNYBA

Sovietų Sąjungos Aukščiausioji Taryba paskelbė nutarimą, dėl "kai kurių karių paleidimo iš karinės tarnybos". Taryba nutarė: "1989 m. rugpjūčio-rugsėjo mėnesiais paleisti iš tikrosios karinės tarnybos būtinosios tarnybos karius - aukštųjų mokyklų studentus, pašauktus į kariuomenę 1986-1988 metais, kad jie galėtų tęsti studijas".

Vis dėl to protestais šis tas atsiekta, nors ir ilgai truko.

• Pranešama, kad Baltijos valstybėse, Ukrainoje, Moldavijoje ir Baltarusijoje derlius yra patenkinamas, o kai kuriose Sovietų respublikose dėl sausros derliui yra pakenkta. Gal ir ne vien nuo sausros, bet apie tai viešai dar nerašoma.

• Šios vasaros pradžioje vykusiame Lietuvos Gydytojų suvažiavime išryškėjo, kad sveikatos apsauga yra paskutinėje vietoje. Nežiūrint visų oficialių pagyrų, sveikatos reikalams buvo skiriame tikrai 3-4% biudžeto lėšų. Panevėžio Ligoninės vyr. gydytojo pavaduotojas tvirtino, kad tam tikslui dabar reikėtų skirti 20%, o vėliau, pasitaisius reikalams, užtektų ir 12%. Lietuvos gydytojai rūpinasi personalo kvalifikacijos kėlimu, pagalbinių tarnybų darbo pertvarkymu, profesine etika, atlyginimo padidinimu. (Dabar medicinos sesuo- slaugė gauna 130 rublių į mėnesį). Vyriausioji slaugė Laimutė Kuodienė pabrėžė, kad labai sunku būti gera medicinos seserimi, jeigu stinga paprasčiausių darbo priemonių- vaistų, pirštinių, dezinfekcijos ir kt. (Ką tik baigusios mokyklą medicinos sesuo gauna 95 rbl. mėnesiui, už dviejų metų numatyta šį atlyginimą padidinti iki 110 rbl. Ji gauna daugiau, jeigu atlieka ir sanitarės darbą). Ji taip pat nurodė, kad reikėtų rimtesnės atrankos, priimant merginas į medicinos mokyklas. Ji sako: "Manau, jog mokymo programose čia nėra būtinas marksizmas - lenininzmas ir kiti panašūs dalykai. Reikėtų psichologijos, psichoterapijos, etikos, seksologijos, odontologijos paskaitų. Ir apskritai, pas mus labai žemas sanitarinio švietimo lygis."

Medikai taip pat reikalavo, kad visų vaistų, kurie yra kitur pasaulyje, turėtų būti ir Lietuvoje. Siūlė, kad gydytojui būtų mokama už darbo kokybę, o ne už dirbtą laiką (reikėtų numatyti tiktai atlyginimo minimumą). Daug kalbėta ir apie šeimos gydytoją.

• "MINTIES" LEIDYKLA Vilniuje leidžia 100.000 tiražu Lietuvos Krašto Apsaugos buvusio ministerio Kazio Musteikio knygą "PRISIMINIMŲ FRAGMENTAI".

Pati pirmoji šios knygos laida pasirodė Anglijoje 1970 m., kurią išleido "NIDOS" Leidykla.

SUGRĄŽINTA DAR ISTORINIŲ VARDŲ GATVĖMS

Pranešama, kad VILNIAUS Miesto Vykdomasis Komitetas nutarė grąžinti istorinius senuosius gatvių vardus 12-kai gatvių ir aikščių.

Pionierių gatvei grąžintas **Barboros Radvilaitės** vardas, Partizanų - **Naugarduko,** Lenino prospektui - **Savanorių prospektas.** F. Dzeržinskio tiltui grąžintas **Žaliojo Tilto** pavadinimas. Taip pat panaikintas jo vardas gatvei pavadinti.

BRITŲ KELIONIŲ BIURAS IR LIETUVOS KELEIVINIS LĖKTUVAS

Britų kelionių biuro "Progressive Tours" užsakymu, Lietuvos Civilinės Aviacijos keleivinis lėktuvas atliko pirmąją kelionę iš Vilniaus į Londoną. Juo buvo pervežti Britanijos studentai, studijuojantys Sovietų Sąjungoje.

Pagal atskirus užsienio firmų užsakymus, Lietuvos aviatorių įgulos skraidė į Vieną ir Salzburgą Austrijoje. Ruošiamasi skrydžiams į Italijos ir Suomijos miestus.

KREIVI VEIDRODŽIAI

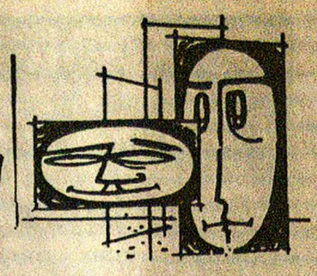

• Važiuojant kaimo vieškeliu, sugedo vairuotojo automobilis. Pamatęs lauke dirbantį ūkininką, jis prie jo prisiartino ir paklausė:

- Ar galite man pasakyti, kaip greitai aš nueisiu pas artimiausią automobilių mechaniką?

Ūkininkas tik tylėjo, žiūrėjo ir nieko neatsakė. Vairuotojas dar kelis kartus pakartojo klausimą.

- Negaliu pasakyti, jei nežinau kaip greitai jūs galite eiti,- pagaliau prabilo ūkininkas.

• Kagebistas įsivedė į tardymo kambarį tik ką suimtą pilietį.

- Šis pilietis yra pilnas kontrarevoliucinių minčių,- atraportavo jis komisarui.

- Tai ką jis sakė?

- Mes jį taip greit sučiupome, kad jis nieko nespėjo pasakyti!

• Du Kremliaus pareigūnai diskutavo nepaprastą Sovietų Sąjungos pažangą.

- Mūsų daroma pažanga perviršija visas viltis! - džiaugiasi vienas.

- Tikra teisybė, - pritaria antrasis.

- Ar manai, drauge, kad pagaliau mums pavyks apvaldyti visą pasaulį?

- Nėra abejonės!

- Bet...kyla vienas klausimas: iš kur tada mes gausime kviečių ir rugių?

• Dideliame viešbutyje nakties metu kilo gaisras. Staugiant sirenoms, sulėkė gaisrinės mašinos, o gatvėje rinkosi žiūrovų minia. Viešbučio svečiai, dauguma apsirengę pižamomis ar vien naktiniais marškiniais, susirūpinę stebėjo gaisro gesinimą. Paskutinysis pasirodęs viešbučio svečias, jaunas vyrukas, prisijungė prie minios ir prabilo:

- Nesuprantu, ko tie žmonės taip karščiuojasi! Kai išgirdau gaisro aliarmą, atsikėliau, apsirengiau, surūkiau cigaretę ir tada atsarginiais laiptais nusileidau į apačią.

- Tai kodėl Tamsta pamiršai apsivilkti kelnėmis?

• Geras žodis gerus darbus gimdo. (Lietuvių patarlė).

• Tūkstantis melų neatstoja vienos tiesos. (Armėnų pat.)

• Žodis pririša, žodis paleidžia. (Estų pat.)

• Akis mato toli, bet protas dar toliau. (Uzbekų pat.)

montréal INFO

NAMINĖS ATMATOS: NE BET KADA

Visi žino, kad Montrealyje namų atmatos turi būti išdedamos iš anksto tam tikromis dienomis, tam tikru laiku: tarp 5-6 val. v. vakariniam išvežimui ir po 9 val. v. jeigu išvežama iš ryto. Tačiau matomos atmatų krūvos sukrautos ant šaligatvių bet kokiu laiku.

Miesto įsakymas 5360 nurodo dienas ir valandas, kada gyventojai privalo išdėti savo atmatas išvežimui. Šis įsakymas taip pat numato bausmes jo nesilaikantiems.

Ateinančiais mėnesiais miesto darbuotojai rūpinsis, kad įsakymas 5360 būtų vykdomas ir, jei bus reikalinga, išrašys bausmių lapelius.

Norint išlaikyti savo aplinkoje malonesnį gyvenimą, nemeskite atmatų bet kur ir bet kuriuo laku. Daugiau informacijų apie atmatų išvežimą gauti skambinkite tel.: 872-3434

TURGŪS

Rugsėjis yra Obuolių Mėnuo Montrealio turguose. Pasiskonėkite Quebec'e auginamomis obuolių rūšimis: McIntosh, Milton, Cortland, Empire ir Spartan. Paaiškinimus ir geriausius obuolių gaminių receptus patieks OBUOLIŲ CENTRO Skyreliai:
Maisonneuve Turguje: šeštadienį, rugsėjo 9 d. 10v.r.-2 v.p.p.
JeanTalon Turguje: penktadienį, rugsėjo 15 d., 10v.r.-4 v.p.p.
Atwater Turguje: šeštadienį, rugsėjo 16 d. 10 v.r.-4 val.p.p.

INFORMACIJA: **Bureau Interculturel Montreal (BIM) 872-6133**

VIVRE MONTRÉAL

MIRON QUARRY

1994 m. buvęs Miron Quarry plotas nebebus naudojamas atliekų sukrovimui. Miesto administracija ir Montrealio gyventojai privalo bendrai nutarti, ką padaryti iš to naujo viešo naudojimo ploto. Vieši pasiūlymai bus išklausomi antradienį ir trečiadienį, rugpjūčio mėn. 29 ir 30 d.d., 7 val.v. (ir jei reikės, rugpjūčio mėn. 29 ir 30 po pietų), Sainte Lucie bažnyčios rūsio salėje, 8951, 12 Avenue. Daugiau informacijų tel.: 872-7802.

FREDERIC BACK PREMIJA

Montrealio miesto savivaldybė vėl paskirs Frederic Back Premiją, įvertinant savanoriškas pastangas apsaugojant aplinką, įskaitant medžių ir krūmų sodinimą arba dalyvaujant mūsų natūralios aplinkos išlaikyme viešose vietose. Kandidatus siūlyti Mrs. Sylvie Perron, Botanikos Sode, tel.: 872-1453

LAISVALAIKIS

Miesto Kalendorius "Les loisirs au coeur de votre quartier" bus dalinamas visiems butams rugpjūčio mėn. pabaigoje. Ten rasite sąrašus sporto ir kitokių laisvalaikio užsiėmimų, kuriuos organizuoja miesto savivaldybė šį rudenį ir žiemą. Registracija rudens sesijai prasidės rugsėjo mėn. pradžioje. Užsiregistruokite nedelsiant.

GYVENVIEČIŲ REIKALAI

Planavimo komitetas, besirūpinantis gyvenviečių ir viešųjų darbų planavimu, išklausys tais reikalais viešus pasiūlymus.

Vieta: 155 Notre Dame St. East, Rm. 202.

Data: rugpjūčio 22 d., 7 val. v., rugpjūčio 24 d. 9 val.r. ir 2 val. p.p; jei reikia, rugsėjo 5 d. 9 val. r. ir 2 val.p.p. ir rugsėjo 7 d., 2 val.p.p. ir 7 val.p.p.

Po viešųjų konsultacijų pavasarį, komitetas surašys savo pasiūlymus miesto tarybai.

PATARIAMIEJI APYLINKIŲ KOMITETAI

Sekantys apylinkių komitetų susirinkimai vyks rugpjūčio 28, ir 30 d.d. Galite gauti smulkią tų susirinkimų programų eigą, susisiekus su ACCES MONTREAL įstaiga arba paskambinus telefonu BUREAU INTERCULTUREL MONTREAL.

ELEKTRA - NE VAIKŲ ŽAIDIMAS /Hydro-Quebec/

Vaikai iš prigimties yra labai smalsūs ir, nors elektra yra labai saugus produktas, nuo jos įrengimų reikia saugoti vaikus. Jie mėgsta visur kaišioti pieštukus, raktus, atsuktuvus ir kt. Kaip žinome, oda yra labai geras elektros laidininkas, ypač jei rankos drėgnos. Todėl reikia visus namuose esančius elektros įjungiklius sienose pridengti specialiais dangteliais. Patikrinkite elektros vielas, nes vaikas gali jas pagadinti peiliu ar žirklėmis ir palietus atidengtą vielą- nusitrenkti. Nenaudokite vonioje radijo ar televizijos aparatų. Neleiskite vaikui juos įjungti ar liesti šlapiomis rankomis ar kojomis.

A.A. CENTRINĖS:
Montreal: 376-9230
Ottawa: 523-9977
Toronto: 489-3693
Hamilton: 522-8392

London: 438-1122
Windsor: 252-3842
Calgary: 287-2712
Winnipeg: 233-3501
Sudbury: 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS. JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

Ateik į lietuvių A.A.(Alcoholic Anonymous) grupės susirinkimą. Susirenkame kas antrą **trečiadienį, 7722 George St. La Salle, Que. 8 val. vakare.**

ARBA SKAMBINK MUMS:

Juozui S.: 631-6834 (namų); Henrikui N.: 366-7770
Daliui L.: 768-9606; Jonui R.: 337-8637

CFMB LIETUVIŠKA RADIJO PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30- 12 val. nakties
Programos vedėjas: LIUDAS STANKEVIČIUS
1053 Albanel Cr. Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7
Tel.: 669-8834

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 500,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime **Kanados Lietuvių Fondui** (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation,
1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **Kapitalas Lietuvai, palūkanos- lietuvybei išeivijoje!"**

toronto

Lietuvių Namų Žinios

• Sekmadienio popietėje svečių knygoje pasirašė 4 iš Tauragės, 2 iš Panevėžio, 4 iš Kauno, 2 iš Jurbarko ir po 1 iš Tirkšlių, Joniškio, Utenos, Zarasų; 3 iš Vilniaus svečiai. Taip pat J.Jaar iš Floridos, R.P.P.K.L.Jocai iš Kalifornijos; M.Radzevičienė, L. Lindžius iš Čikagos; E. Oželytė iš Kingston,Ont; Y.Kubilius iš Glasgow, Škotijos.

- Nauji LN nariai, įmokėję po $100,- nario įnašus: Jonas Mockus ir Vincas Sinkevičius.

• **Lietuvių Slaugos Namams aukojo:** $ 500 A. Andrulis; $100,- J.O.Jacikas. Iš viso statybos fonde yra $ 135, 192.72. Aukos priimamos PARAMOJE sąsk.**8711,** PRISIKĖLIMO P-JOS KOOPERATYVE sąsk. **155332.17** ir TALKOJE sąsk. **4259.**

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių mokesčių.

• Toronto Lietuvių Pensininkų Klubas organizuoja išvyką į Stratfordo Festivalį,kur matys "Vencijos mą "Venecijos Pirklys".

Autobusai išvyksta **rugsejo men. 8 d., penktadienį, 10 val.r. nuo "Vilniaus" Rumų.** Grįšta 6 val.v. Del informacijų skambinti **S. Dervinienei tel:767-5518** arba **J.Gustainiui tel: 769-1599.**

Šioje nuotraukoje iš kairės į dešinę: žaidėjai Tomas Rimkus, Marius Vilkontas, Edmundas Normantas (treneris), Giedrius Gudonis, Audrius Andrijūnas, Gintautas Regina (treneris), Andrius Laumenis, Jonas Kazlauskas (treneris), Gintaras Stulga ir Arvydas Kavaliauskas.
Nuotrauka J. Reginienės.

Lietuvos krepšinio veikėjai: E. Narmontas (deš.) ir J. Kazlauskas su Š.Amerikos Liet. Fiz. Auklėjimo ir Sporto Sąjungos c.v. nariu Aleksu Lauraičiu (viduryje). Jie visi anksčiau yra buvę žymūs krepšininkai.

chicago

KREPŠININKAI IŠ VILNIAUS

Šių metų liepos men. 2 d.į JAV Milwaukee miestą buvo atvykusi Vilniaus Jaunių Krepšinio Komanda. Treniravosi ir rungtyniavo U.W.M. University of Wisconsin Milwaukee. Čia buvo suvažiavusi 41 žaidėjų komanda: 26 komandos nuo 16 m. amžiaus ir jaunesnių ir 15 komandų nuo 19 m. amžiaus ir jaunesnių.

Iš Rytų Europos dalyvavo lietuviai, latviai, baltarusai.Leningrado komanda, ukrainiečių ir suomių. Iš Vakarų Europos - graikai, italai ir žaidėjai iš South Wales. Taip pat Pietų Amerikos, Brazilijos ir Šiaurės Amerikos, Kanados ir įvairių miestų JAV-ių komandos.

Pirmas dvi dienas lietuviai pralaimėjo vidurkiu 4 taškais, bet jau trečią dieną laimėjo vidurkiu 30-čia taškų; kad ir neturint galutinių rezultatų, reikia manyti, laimės lietuviai.

Vilniaus lietuvių komanda susideda iš 3-jų trenerių ir 7-ių žaidėjų. Pirmas treneris - Jonas Kazlauskas; Edmundas Narmontas ir Gintautas Regina. Žaidėjai: Audrius Andrijūnas, Giedrius Gudonis, Marius Vilkontas., Gintaras Stulga, Audrius Laumenis, Tomas Rimkus ir Arvydas Kavaliauskas. Buvo labai malonu sutikti mūsų vilniečius. Tai puikiai išaukléti gerų ir patyrusių trenerių, jaunuoliai. Jie labai gražiai reprezentavo mūsų mylimą tėvynę Lietuvą. Kiek vėliau dar atvažiavo Romualdas Brazauskas,-Fiba Arbitratas. Ir Latvijos Mergaičių Krepšininkių komandos treneris yra lietuvis Jakubaitis. Labai apgailetina, kad labai nedaug ir pavėluotai sužinoma apie mūsų lietuvių sportininkų atvykimus į Vakarų pasaulį. Tokiu būdu gana sunku suorganizuoti tinkamą jiems priėmimą.

Linkime mūsų mieliesiems sportininkams daug sėkmės rungtyniaujant už Lietuvą.

Petras Regina

• LIETUVOS KREPŠIO treneriai ir krepšininkas T.Rimkus buvo atvykę į Chicagą ir susitikę su lietuviais. MARGUČIO Radijo programos ved. P.Petrutis pravedė pasikalbėjimą su J.Kazlausku. Svečiai viešėjo "Seklyčioje", aplankė Jaunimo Centrą bei kitas lietuviškas ir nelietuviškas vietas.

Svečiai papasakojo apie krepšininkų gyvenimą Lietuvoje, kad "Žalgiris" ir "Statyba" komandos lankysis Amerikoje lapkričio mėn. pabaigoje.

Jie paminėjo, kad "Statybos" Klubas gauna 300 tūkstančių dolerių už Šarūną Marčiulionį.Šio Klubo **6 žaidėjai** ir teneris vieši Amerikoje ir treniruojasi amerikiečių profesionalų stovykloje. **E.Šulaitis**

"VAIDILUTĖ" RUOŠIASI ATEIČIAI

Chicagos "Vaidilutės" teatras po trumpų atostogų pradeda ruoštis rudens sezonui, kuris žada būti darbingas.

Rugpjūčio 8 d. "Seklyčioje" šio teatro kolektyvas buvo susirinkęs aptarti pavasaryje pastatytą "Daktaro Gervydo" premjerą ir pažvelgti į ateitį.

Pasivaišinus vakariene, čia į susirinkusius (jų buvo apie 20 asmenų), pirmasis prabilo teatro valdybos pirm. **dr. Petras Kisielius.** Jis padėkojo visam teatro kolektyvui, kuris vis toliau plečiasi ir didėja. Pažymėjo, jog paskutinė premjera buvo labiausiai pasisekęs pastatymas ir susilaukė labai gerų įvertinimų. Jis kvietė ir ateityje eiti tokiu keliu, siekiant didesnių laimėjimų.

Buvusią spektaklio dramą "Daktaras Gervydas" plačiau aptarė profesionalai aktoriai iš Vilniaus - Petras ir Apolonija Steponavičiai. Petras pažymėjo, kad nelabai tikėjosi tokių gerų rezultatų čikagiečių pastatyme ir todėl maloniai buvo nustebintas. Jis paminėjo, jog jeigu bus reikalinga, tai ateityje šiam teatrui ateis į talką. Panašiai kalbėjo ir aktorė Apolonija, kuri aptarė kiekvieno aktoriaus įnašą į pasisekusios premjeros pastatymą. Ir ji žadejo ateityje pagelbėti "Vaidilutei".

Buvo diskutuojami veikalai, kuriuos ateityje reikėtų statyti, tačiau prie specifinio kūrinio nebuvo apsistota. Taip pat prašoma, kad norintieji įsijungti į šio teatro vaidintojų bei techniško personalo eiles, nedelsiant kreiptųsi į teatro valdybos vicepirmininką **Edvardą Šulaitį (tel.: 652-6825).** Netrukus žadama pradėti rudens sezono darbą.

Buvo apgailestauta, jog tetrą palieka viena iš darbščiausiųjų jos narių **Gitana Braslauskaitė,** kuri išvyksta studijuoti į Los Angeles miestą. Jai palinkėta geros kloties tame mieste. Visi susirinkusieji pagerbė teatro narį **E. Šulaitį, jaun.,** ir jo žmoną, neseniai sudariusius šeimą. Jiems buvo sudainuota "Ilgiausių metų!" **(eš.)**

PRANEŠIMAS

A.a. JOANA STEPONAVIČIŪTĖ-KĘSGAILIENĖ

mirė š.m. rugpjūčio mėn. 1 d. Montrealyje. Pagal Jos pageidavimą, Jos pelenai bus laidojami **Šv. Jono Lietuvių Kapinėse, Mississauga, Ont.,** šalia Jos vyro a.a. STEPONO KĘSGAILOS **Š. m. rugpjūčio 31 d.** po gedulingų Šv. Mišių **11 val. ryto Lietuvių Kankinių šventovėje.**

Visi draugai ir pažįstami kviečiami dalyvauti.

NULIŪDĘ ARTIMIEJI.

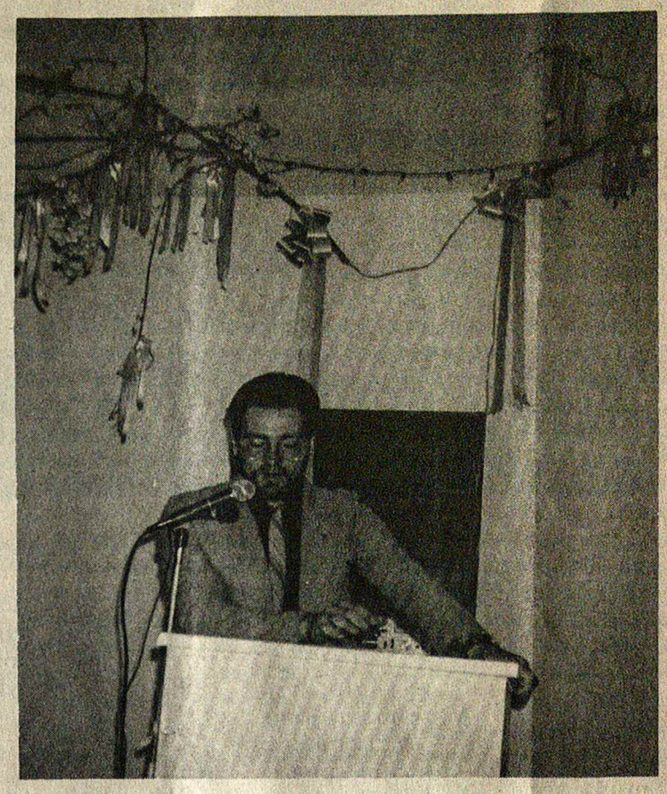

Saulius Galadauskas, Lietuvos jaunimo organizacijų veikėjas, rugpjūčio 13 d. kalba Pasaulio Lietuvių Centre, Lemonte, prie Čikagos.

Abi nuotraukos E. Šulaičio

Mažosios Lietuvos Fondas

Fondo Valdyba labai džiaugiasi ir yra dekinga mieliems tautiečiams už teigiamą atsiliepimą į Fondo pirmininko A. Lymanto prašymą paremti paskutiniųjų mažlietuvių pastangas palikti musų tautotyros specialistams vertingos etnografines dokumentacijos, liečiančios Mažąją Lietuvą.

Naujais nariais į Fondą įstojo prel. Pranas Gaida, įnešdamas $100; Palmyra Kučinskaite iš Brampton'o paaukodama $ 500,- ir J. Dragašius su $ 200.

Dekojame A. Kebliui už $ 25,- auką ir už papildomus įnašus PARAMOS Kooperatyvui - $ 200(viso $600 K. Čepučiui - $ 120,- (viso $240?-); G.M.Šernui - $ 100,- (viso $ 350,-); LITO Kooperatyvui - $ 50,- (viso $ 250,-); G. Buntinienei - $ 40,- (viso $ 210,-).

Atgimstant Didžiajai Lietuvai, prisikelia ir Mažoji. Apgailestaujam, kad susiduriame su dideliais sunkumais leidžiant specifinius veikalus, tačiau dedame visas pastangas pasitaikančias kliutis nugaleti.

M.L.Fondo Valdyba

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:
9½% už 90 dienų term.indėlius
9¾% už 6 mėn.term.indėlius
10 % už 1 m. term. indėlius
9¾% už 2 m. term. indėlius
9¾% už 3 m. term. indėlius
9¾% už 1 m. GIC mėn. palūk.
11 % už 1 m. GIC invest. pažym.
10¾% už 2 m. GIC invest. pažym.
10½% už 3 m. GIC invest. pažym.
8¾% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
11 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
10¾% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
10½% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
8¾% už namų planą - OHOSP (v.r.)
8 % už taupymo sąskaitą
9¼% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6½% už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:
už asmenines paskolas nuo 13%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgeges):
su neketiamu nuošimčiu
1 metų 13¼%
2 metų 13%
3 metų 13%
(fixed rate)

su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų...11½% (variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 72 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8 v. vakaro; šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6 Telefonas: (416) 532-1149

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS
999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:
90-179 d. term. ind. 9½%
180-185 d. term. ind. 9¾%
1 metų term. indėlius ..... 10 %
2 metų term. indėlius 9¾%
3 metų term. indėlius 9¾%
1 metų GIC-met. palūk. .. 11 %
2 metų GIC-met. palūk. .. 10¾ %
3 metų GIC-met. palūk. .. 10½%
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 9¾%
RRSP, RRIF ir OHOSP 8¾%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 11 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10¾%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10½%
Taupomąją sąskaitą ..... 8 %
Kasd. pal. taupymo sąsk ... 9¼%
Kasd. pal.čekių sąsk.iki ... 5¾%

IMA UŽ:
Asmenines paskolas nuo ..... 13 %
Sutarties paskolas nuo ..... 13 %
Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 13¼%
2 metų ..... 13 %
3 metų ..... 13 %
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 11½%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir morgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 42 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

PATARNAVIMAS – GREITAS IR TIKSLUS !
533-1121 (416) 822-8480
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA-INSURANCE
WALTER DAUGINIS, Insurance Broker Ltd.
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ !

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE. (Skersai gatves nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St. West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. v.

SKAMBINKITE Tel.: 487-5591

london, ont.

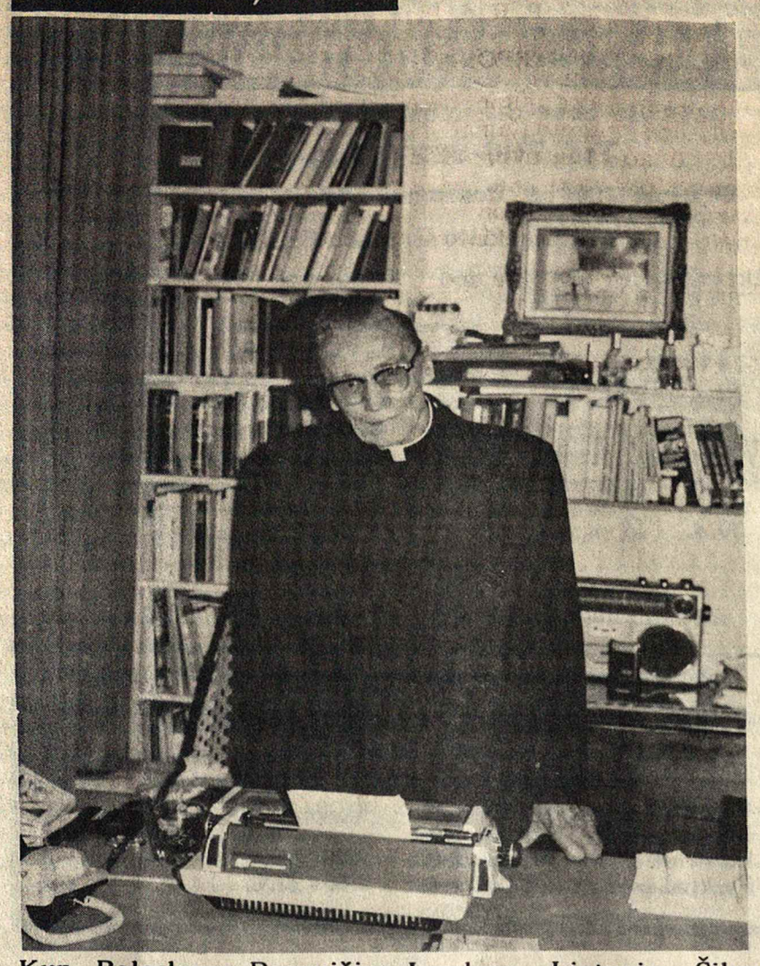

Kun. Boleslovas Pacevičius, Londono Lietuvių Šiluvos Marijos Parapijos steigėjas

GERI NORAI-DAUG GALI

Lietuviškos parapijos suorganizavimas ir ypač nuosavos bažnyčios įsigijimas nėra lengvas dalykas net didelėms apylinkėms, bet yra visai kas kita - mažosioms. Mažai apylinkei įsigyti ir išlaikyti nuosavą bažnyčią yra... beviltiška svajonė. Tačiau nėra taisyklės be išimties. Teisingai yra sakoma: geri norai - daug gali. Tų gerų norų dėka mažytė Londono apylinkė 1964 m. turėjusi tik 75 šeimas, o dabar dar mažiau,- kaip tik ir padarė tokią neįtikėtiną išimtį.

1963m. seneliui kun. J.Danieliui, virš 10 metų vadovavusiam lietuviškoms pamaldoms, išėjus į pensiją - du Londono lietuviai tuo labai susirūpino. Jiems buvo aišku, kad tai gali reikšti ne tik lietuviškų pamaldų pabaigą, bet ir betkokios lietuviškos veiklos žlugimą. Kai lietuviai išsisklaidys po kanadiečių parapijas...argi bebus įmanoma juos iš naujo suburti

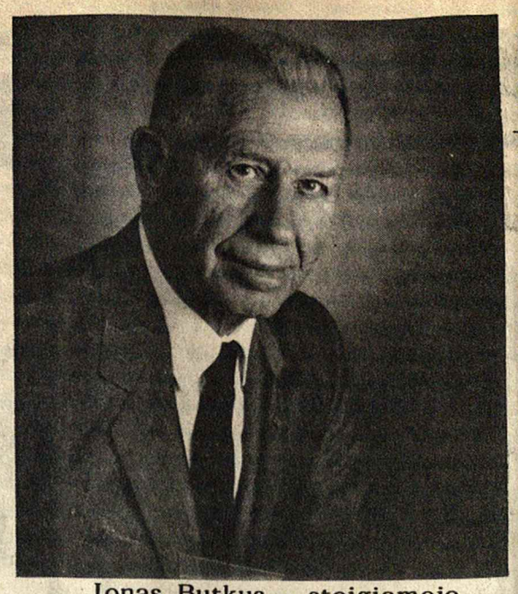

Jonas Butkus - steigiamojo Parapijos Komiteto pirmininkas

ir bet kuriai kitai lietuviškai veiklai?! Tai buvo šiai apylinkei gyvybinės reikšmės klausimas, kuo greičiausiai ir iš esmės sprėstinas, Šekspyro žodžiais tariant...būti ar nebūti?!

Abu paminėti lietuviai tuo klausimu vispusiškai sutarė. Vienas jų buvo energingasis KLB Londono Apylinkės pirmininkas Jonas Butkus. Jis pažadėjo viską kuo gražiausiai sutvarkyti. Ir neapvylė. Reikiamose vietose jam padarius dideles pastangas - pavyko Londonan atsikviesti torontiškį kunigą Bolesłovą Pacevičių. Į Londoną jis persikėlė 1964 m. sausio mėn. 18 d., kartu į jį atveždamas savo ryžtingą ir nuolat kartojamą šūkį: "Jokios kalbos apie bažnyčios nuomavimą. Vienintėlė išeitis - steigti savo parapiją".

Sukviestas susirinkimas susidariusiai padėčiai aptarti įklimpo į abejones, nes daugelio galvose baimė, kad nebus įmanoma nuosavą bažnyčią išlaikyti, - buvo didesnė, negu noras turėti lietuvišką parapiją. Pagrindinis klausimas: kas gi mokės tas dideles bažnyčios išlaikymo išlaidas? Beveik visų veiduose atsispindėjo tas pats liūdnas žvilgsnis: būtų gerai turėti lietuvišką parapiją, bet tai mums yra ...neįmanoma.

Bet štai staigmena. Pranas Tumosas, miręs prieš 10 metų, čia buvo žinomas kaip labai taupus žmogus, bet šį kartą jis visus labai nustebino, mesdamas nepaprastai drąsų šūkį: "Dėkime po tūkstantinę, o ne šimtinę ir...turėsime lietuvišką parapiją su nuosava bažnyčia!" Pasigirdo balsai: "Kur čia yra tie milijonieriai?!" Nežiūrint to - Tumoso mestas šūkis neliko be pasekmių: dauguma padarė staigų posūkį. Pasigirdo kitokie atsiliepimai: "Žinoma, kad galime aukoti ir po tūkstantinę". Pirmosios aukos po $500 ar $ 600. Vėliau papildytos iki tūkstantinių ar ir $1.500,- davė daug vilčių. Jų skaičiuje, žinoma, buvo ir Tumoso panaši auka. Prisimintina, kad tada Londonas neturėjo nei gydytojų ar advokatų, nei kitų stambesnes algas gaunančių profesionalų. Beveik visi būsimieji parapijiečiai buvo tik eiliniai darbininkai. Gi $1.500,- gal net lyginti-nas prie dabarties $ 10.000.

Visas reikalas dabar nukrypo geron pusėn. Sudarytas steigiamasis komitetas šios sudėties: pirmininkas J.Butkus ir nariai: L.Eimantas, P. Genčius, K. Kudukis, B.Misius, J. Ordas, A. Petrašiūnas ir E. Daniliūnas. Žinoma, į jį įėjo ir pats klebonas kun.B. Pacevičius. Laikas nebuvo gaištamas: vasario 14 d. įvyko pirmas steigiamojo komiteto posėdis, o vasario 16 d. 1964 m. oficialiai buvo įsteigta Šiluvos Marijos parapija. Jos gimtadienio minėjimas nukeliamas į patogesnį rudens laiką ir švenčiamas rugsėjo mėnesį, kartu su Šiluvos atlaidais.

Po dienos jau pradėtas vajus bažnyčiai pirkti. Po savaitės nupirkta bažnyčia, sumokant grynais. Pasinaudota vyskupijos paskola.

Per porą mėnesių (padedant kaimynams) 75-kių šeimų apylinkėje sukelta neįtikėtina $ 14,434.16 suma, o po mėnesio dar apie $ 3.000. Virš $17.000,- anuo laiku tai buvo didelis pinigas. Klebonui vajų pravesti padėjo pirm. J. Butkus, K.Kudukis, A.Petrašiūnas, P.Genčius, surinkęs stambias sumas plačiose Londono apylinkėse, ir kiti. Vėliau parapijai atėjo į pagalbą J. Butkaus pastangomis išaugintas Londono lėšų telkimo skyrius. Nežiūrint tų optimistiškų nuotaikų, dar ir po to reikėjo labai daug rizikuoti, bet J. Butkaus verslininkiški sugebėjimai bei patirtis išlaviravo per visus pavojus ir padėjo parapijai stiprius ekonominius pagrindus.

Nupirktoje bažnyčioje nieko nebuvo galima daryti iki birželio 1 dienos. Praktiškai liko tik apie 10 dienų padaryti pagrindinį remoną pagal žinomojo architekto dr. A. Kulpavičiaus projektą. Savanorių netrūko. Talkon atėjo net evangelikai. Vyrai ir moterys dirbo dieną ir naktį (kai kurie tam net paėmė atostogas) ir už savo kruopštų darbą, žinoma, nepaėmė nė cento. Ir taip ...daugelio nustebimui...būtiniausias remontas buvo laiku užbaigtas.

Buvo ir kita istorinė diena. 1964 m. birželio 14-toji londoniškiams buvo dvejopos nuotaikos diena: liūdesio - prisimenant deportacijas - ir džiaugsmo, nes tai buvo nuosavos bažnytėlės pašventinimas. Parapijai įsisteigus - prasiveržė ir kiti veiklos reiškiniai bei laimėjimai, pabrėžią lietuviškos parapijos svarbą lietuvybės išlaikymui. Šeštadieninei mokyklai nebereikėjo būti kampininke svetimose patalpose, prasidėjo gausūs kun. B. Pacevičiaus organizuojami vaidinimai ir kiti renginiai, žymiai pagyvėjo KLB Londono Apylinkės veikla, pradėjo veikti nuolatinis parapijos choras, virš 10 metų vadovautas muz.J. Petrausko, kurį laiką E.Bliškio ir kitų. Įsisteigė K.L. Katalikių Moterų Londono skyrius, "Baltijos" Ansamblis, Sporto Klubas "Tauras" sustiprėjo skautai, žymiai pagausėjo įvairūs renginiai, padarę pažangą ne tik savo skaičiumi, bet ir įvairumu, įdomumu ir t.t.

Be to, būdavo ir dabar dar tebėra labai malonu po pamaldų susirinkti nuosavoje salėje ir pasidalinti savaitės įspūdžiais. Labai pabrėžtinas vienas momentas - įsisteigus parapijai... apylinkę užviešpatavo lyg ir renesansą primenąs nepaprastas entuziazmas, daugiau niekada nepasikartojęs. Apylinkė tapo lyg darbščiųjų skruzdžių skruzdėlynu, lyg tai būtų Donelaičio "Metuose" apdainuotas pavasaris, kai viskas pradėjo atgyti ir pokšėti. Dėka to nepaprasto parapijiečių entuziazmo, kun. B. Pacevičiaus ugningų pamokslų ir J. Butkaus verslininkiškų sugebėjimų - ne tik įsigyta nuosava bažnytėlė, bet ji ir išlaikyta **per 25 metus.** Dar ir šiandien ši 70-ties šeimų parapija tebėra ant stiprių pagrindų. Tai nuopelnas trijų klebonų, keletos parapijos komitetų, vėliau pavadintų tarybomis, ir nuoširdžių parapijiečių, dar ir šiandien tebeskiriančių parapijai pirmaeilį dėmesį. Ir taip buvo ne vieni kiti metai. Pavyzdžiui,- kun. B. Pacevičius pašventė net 12 metų (1964-1975) kruopštaus darbo, kun. J.Staškevičius-Staškus - 5 (1976-1981) ir kun. I. Mikalauskas,OFM, atgaivinęs KLB Londono Apylinkės veiklą, 8 metus (1981-1989).

Yra daug minėtinų asmenų, bet negausios spaudos eilutės neleidžia visų sumineti. Pavyzdžiui, muz.Rita Viliene jau 12 metų vadovauja "Pašvaistės" chorui, kuris gieda pamaldų metu. Retkarčiais ateina talkon ir žinomoji smuikininkė Regina Audet, kitos ir kiti.

Linkime parapijai išsilaikyti dar daug, daug metų!

D.E.

AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI:

A.a. VINCAS NARKEVIČIUS savo testamente paliko Kanados Lietuvių Fondui $ 5.000,- kuriuos prisiuntė testamento vykdytojas St. D a l i u s. **KLF Inf.**

PAGERBDAMI AUKSINĘ VEDYBŲ SUKAKTĮ, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

A.ir D. JANKŪNŲ 50-ties metų vedybinės sukakties proga aukojo K.L.F.: $ 100,- Ald.Karnas; po $50.- - E. Berzėnienė, Ed. Pauliukonienė, St.ir Pr.Daliai; po $ 20,- V. Subatninkaitė, E. Ramanauskienė.

MIRUSIŲJŲ ATMINIMUI, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

- A.a. JUOZO ŠARAPNICKO **atminimui** Hamiltono SLA Kuopa aukojo Kanados Lietuvių Fondui $ 100;
- A.a. VINCO NARKEVIČIAUS **atminimui** Kanados Lietuvių Fondui aukojo $ 20,- dr. A.Gailius.

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkoja . **K.L.F.**

PADĖKA

Mylimam Vyrui ir Tėveliui

a.a. AUGUSTINUI KUDŽMAI

iškeliavus amžinybėn, dėkojame giminėms, draugams ir artimiesiems, dalyvavusiems paskutiniame atsisveikinime ir palydėjusiems velionį į amžino poilsio vietą.

Ypatingą padėką reiškiame gerb. klebonui **kun. S. Šileikai, SDB,** už maldas, gedulingas Mišias bažnyčioje ir religines apeigas kapuose.

Dėkojame mielai giminaitei **solistei Onutei Pluškonienei** už jautrias giesmes ir mieliems giminėms už karsto nešimą.

Visiems, pareiškusiems užuojautą žodžiu, raštu ar spaudoje, aukojusiems Kanados Lietuvių Fondui, užprašiusiems šventas Mišias, atsiuntusiems gėles, reiškiame nuoširdžią padėką.

Dėkojame taip pat visiems lankiusiems velionį ligoninėje. Ypatingą padėką skiriame **Aldonai Paukštaitienei** už jo slaugymą.

Liūdintys: **žmona ir vaikai**

Po sunkios ir ilgos ligos

KAZIMIERUI STANKEVIČIUI

mirus,

jo žmonai STASEI, dukrai Angelikai PTAŠINSKIENEI, sūnui LINUI su šeimomis nuoširdžią ir gilią užuojautą reiškia:

E. J. PAUNKSNIAI

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

– įsikūręs nuosavuose namuose –

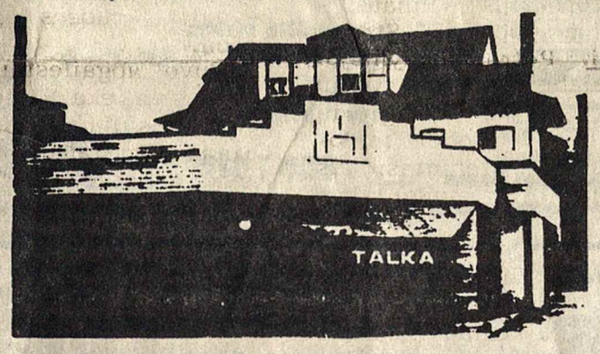

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 29 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. čekių sąsk. iki	5.5%	asmenines paskolas	15.5%
santaupas	7.5%	neklin. turto pask. 1 m.	13.5%
kasd.pal.taupymo s-tą ..	7%	neklin. turto pask. 3 m.	14%
90 dienų indėlius	9.75%	*Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.*	
1 m. term. indėlius	11.5%	*Nemokama narių gyvybės draudа pagal santaupų dydį iki $2.000.*	
1 m. term. ind.mėn.pal.	11%	*Ir asmeninių paskolų draudа iki $26.000.*	
3 m. term. indėlius	11%		
RRSP ir RRIF (pensijos)	8.5%		
RRSP ir RRIF 1 m.	11.5%		
RRSP ind. 3 m.	11%		

DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 val. r. iki 5 val. p.p.; trečiadieniais– nuo 10 val. r. iki 1 v. p.p.; penktadieniais – nuo 10 val. r. iki 7 val. v.; šeštadieniais – nuo 9 val.r iki 12 val. r. Liepos – rug. sėjo mėn. šeštadieniais uždaryta.

hamilton

GUY RICHARD

ROOFER—COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogadengys GUY RICHARD, kuris jau seniai lietuviams patarnauja. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite : **364-1470**

Dino VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAIDŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

V. Bačėnas

KENNEDY TRAVEL BUREAU LTD.

296 Queen St. W., Toronto, Ont. M5V 2A1

Kreiptis : V. BAČĖNAS, Tel.: (416)-593-0600.

iki 11 val. r. ir po 6 val.p.p. Tel: (416)-245-

XXV-TOJI BALTIJOS STOVYKLA

Skautų-Skaučių 25-toji stovykla įvyko 1989 m.liepos 30-rugpjūčio 6 d.d. BALTIJOS stovyklavietėje, prie Lac Sylvère ežero, į šiaurę nuo Montrealio.

Jubiliejinėje stovykloje dalyvavo 35 stovyklautojai, įskaitant Brolijos ir Seserijos štabus. Brolių štabą sudarė: **Paulius Murauskas** - komendantas, **Gintaras Nagys**- Vilkiukų drauginininkas, **Edis-Gintaras Brikis** - Vilkiukų draugininko pavaduotojas, **Jonas Valiulis** ir **Daniel Bulota** - stovyklos adjutantai.

Seserijos vadovybę sudarė: **Silvija Žurkevičiūtė-Leckman** - komendantė, **Vilija Lukoševičiūtė** - adjutantė, **Rūta Žurkevičiūtė** - Paukštyčių draugininkė ir **Kristina Čičinskaitė** - skaučių vadovė.

Stovyklos šeimininkės nepaprastai įvertintas pareigas atliko **G. Kudžmienė** ir jos pavaduotoja sesė **Ramunė Bulotienė.**

Stovyklos kapelionas, kaip ir kiekvienais metais, buvo Tėv. **Juozas Aranauskas, SJ.**

Sekantieji broliai ir sesės davė įžodžius: **Darija Soto** ir **Stefa Makauskaitė**-Paukštyčių įžodį; **Kristina** ir **Corinne Bulotaitės** - skaučių įžodį; **Danielius Staškevičius** - Vilkiukų įžodį.

Nauji Vyčiai - **Vytenis Jurkus, Romas Otto jr., ir Danielius Bulota** taip pat davė įžodžius per Vyčių iškylą, kuri įvyko šią vasarą, prieš sovyklos pradžią , š.m. liepos mėn. 8 d. R.P.

MONTREALIO LITUANISTINĖ MOKYKLA

pradeda **1989-90 mokslo metus RUGSĖJO mėn. 16 d., šeštadienį, 9 val.ryto.**

Mokslas vyks tose pačiose patalpose **4115 St. Jacques W.,** Polyvalente mokykloje, prie pat St.HENRI Pl. Metro stoties.

Jeigu dar kas neužregistravo savo vaikus, **prašome kuo greičiau kreiptis į Ramunę BULOTIENĘ TEL: 495-1996.**

Rugsėjo mėn. 16 d.,po pamokų bus bendras mokytojų ir tėvų susirinkimas Seselių Namuose, 1450 de Sève. VISI TĖVAI KVIEČIAMI DALYVAUTI.

Ramunė Bulotienė

Tautos Šventės - Rugsėjo 8-tosios

MINĖJIMAS

ĮVYKS 1989, Rugsėjo 10 d.

AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS SALĖJE

Programoje: 11 val. Iškilmingos Pamaldos
12 val. Minėjimo Aktas

PASKAITA : Dr. H. NAGYS.
MENINĖJE DALYJE: Montrealio Vyrų Oktetas, akomp. Aleksandras STANKEVIČIUS
• Užkandžiai ir kavutė

AUKA : $5.00 ORGANIZACIJOS PRAŠOMOS DALYVAUTI SU VĖLIAVOMIS
PELNAS skiriamas TAUTOS FONDUI. L.K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

XXV-joje MONTREALIO SKAUTŲ STOVYKLOJE BALTIJOJE: Stovyklautojai išsirikiavę aikštėje, prie vėliavos. Nuotr: Rimo Piečaičio

• Leokadija ir Zigmas BALNIAI iš Floridos, St. Petersburg., atvyksta į Montrealį. Kas norėtų su jais susisiekti, gali kreiptis tel: 727-6672.

• AV Parapijos bažnyčioje pakrikštyta TOMO ir IRĖNE ŽITKŲ dukrelė LORA-ELIZABETH.

• Buvę montrealiečiai **Henrikas ir Anė ADOMONIAI** paminėjo savo vedybines 40-ties metų sukaktuves Montrealyje, glaudžiame savųjų būrelyje , sūnaus dr. Algirdo Adomonio namuose.

• Jonas LADYGA ne tiktai atstatė vandalų sugadintą suolelį prie įėjimo į AV Parapijos bažnyčią, bet ir iš naujo nudažė lietuviškąjį kryžių, kuris buvo pastatytas prie skelbimo lentos. Parapijiečiai dėkingi už talką.

MIRUSIEJI:

• ŠALČIŪNIENĖ Marija, 84 m. amžiaus. Palaidota iš Šv.Kazimiero Parapijos bažnyčios Côte des Neiges Kapinėse. Liko brolis ir kiti giminės.

Užuojauta artimiesiems.

PAGERBDAMI MIRUSĮJĮ, AUKOJO KANADOS LIETUVIŲ FONDUI

A.a.STASIUI BARAUSKUI mirus, vietoje gėlių prie karsto, aukojo Kanados Lietuvių Fondui: $ 50,- A.K.Ratavičiai; $ 25,- E.J. Dalmotai; $ 20,- J. Vaitkutis; po $ 10,- J.P.Adamoniai, R.J.Piečaičiai.

Visiems dėkoja K.L.F.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Seve St., Montreal, Qué., H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830
Skyrius: 3907 A Rosemont Blvd.
VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI
Aktyvas-virš $26,000,000 Rezervas-virš $1,000,000

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS	11 %		
TERM. INDĖLIUS:		Taupymo specialios sąsk. ..	6 %
1 metų.....	10 %	Taupymo su gyv. draud.....	5¾ %
180 d.- 364 d.	9¾%	Taupymo kasdienines sąsk..	5½ %
120 d. -179 d. ...	9½%	Einamos sąskaitos.....	4½%
60d. - 119 d.	9¼%	RRIF - RRSP-term.	11 %
30 d. - 59 d.	9 %	RRIF - RRSP-taup.	6½ %

IMA UŽ:
Nekiln. turto - nuo 12¾% Asmeninės - nuo 13%

VĖLYVIAUSIŲ PROCENTŲ INFORMACIJA "LITE"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	3907 Rosemont
Pirmadieniais	9.00-3.00	10.00-2.00
Antr., Trečiad.	9:00-3.00	---------
Ketvirtadieniais	12:00-8:00	3.00-7.00
Penktadieniais	10:00-6:00	2:00-6:00

KNYGOS IŠ LIETUVOS
Norintieji įsigyti "VAGOS" ir "MOKSLO" leidyklų išleistų knygų Lietuvoje, gali kreiptis į tų leidyklų atstovą Kanadoje ir JAV-ėse, **Liudą Stankevičių, 1053 Albanel Cr., Duvernay, Laval, P.Q. H7G 4K7, Tel: 669-8834.**

"ADAMS" RESTORANAS
7633 La Salle Blvd., LA SALLE, P.Q.
Tel.: 365-8666
Sav. Ona Voroninkaitienė "Smoked meat" specialistė
ATDARAS 7 DIENAS PER SAVAITĘ.

LASALLE AUTOMOBILE INC.
* Automobilių nuoma
* Naujų ir vartotų pasirinkimas
* Parčavimas
* Aptarnavimas
Dodge Chrysler Camions Dodge Trucks
366-7818
1060 Lapierre coin La Vérendrye

Member Foto M.L.S. SISTEMA
D.N BALTRUKONIS
IMMEUBLES - CLASSIC INC.
NEKILNOJAMO TURTO VISAPUSIŠKAS PATARNAVIMAS - PIRKIMAS - PARDAVIMAS
445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q.
Tel: 273-9181 .....Namų: 737-0844

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS
PETRAS ADAMONIS C. I. B.
Tel. Bus.: 722-3545 Res.: 256-5355
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ
6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6
ALBERTAS NORKELIŪNAS , B.A. C.S.C., I.B.
TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

PARŪPINAME
Japonų firmų **VIDEO MAGNETOFONUS (VCR) ir VIDEO FILMAVIMO KAMERAS,** tinkamas naudoti Lietuvoje. Turime pavyzdžių. Galima atsiimti ir Toronte.
ADAMONIŲ ŠEIMA,
Tel.: (514) - 256-5355.

Dr. JONAS MALISKA
Tel.: 866-8235
Dr. MICHEL HUYNH
Tel.: 866-9297
D.D.S.
DANTŲ GYDYTOJAI-CHIRURGAI
1440 St. Catherine St. W. Suite 600
Montreal, P.Q. H3G 1S5

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon,
DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LaSalle, Qué.
H8P 1N5. Tel. 364-4658.

Dr. Gaétan BÉRARD, D.M.B.
Dantų gydytojas - chirurgas
466 A. boul. des Laurentides
Pont Viau, Laval, H7G 2V1
(Prie boul. Concorde)
Skambinti Tel : 662-1177

IŠNUOMUOJAMAS
vienai ar dviem mašinoms garažas Verdune.
Kreiptis Tel.: 767-4932.

HONEY FOR SALE !
Direct from the beekeeper. $1.20 per pound.
Delivery could be arranged too!. Please call:
Tel.: 627-1328

Maurice Electrique Ltée
ENTREPRENEUR ÉLECTRICIEN ELECTRICAL CONTRACTOR
MAURICE ANTONIUK - ELEKTROS ŠILDYMO SPECIALISTAS
102A, ALLION LASALLE, QUÉ. H8P 2C6 TEL: 366-5484

M. CUSSON VAISTINĖ
7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2
Atidaryta kasdien nuo 9 - 10 v.v.
Šeštadieniais : nuo 9 r. - 9:30 v.v.
Sekmadieniais: nuo 10 r. - 9:30 v.v.
Tel.: 366-9745 ir 365 - 0505

DR. A. S. POPIERAITIS
B.A. M.D. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)
MEDICAL ARTS BUILDING
1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal, Que., H3G 1L5
Tel.: 931-4024

Notarai
J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS
Suite 1143, Sun Life Building
1155 rue METCALFE , Montreal, Que., H3B 2V6
Tel. (514) - 871-1430

Maurice Kaplan
KAILIŲ SIUVĖJAS
* Didelis pasirinkimas gatavų paltų
* Saugojimas vasaros laiku (Storage)
* Taisau ir remodeliuoju
* Siuvu ir parduodu.
1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A. Montreal, P.Q. H3A 2G6
Telefonai: 844- 7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO
PORTRAITS
PASSEPORT - COMMERCIAL
MARIAGE - WEDDINGS
5220 Queen Mary Rd. Suite 8
TONY LAURINAITIS
Montreal, P.Q. H3W 1X5 Tel.: 481-6408

TEL.: (514) 767 - 4690
VINCAS PIEČAITIS
1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4
JONAS & CÔTÉ REALTIES
NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD
ALIUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALIUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.
SAVININKAS : John OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5
Telefonas: 721-9496